

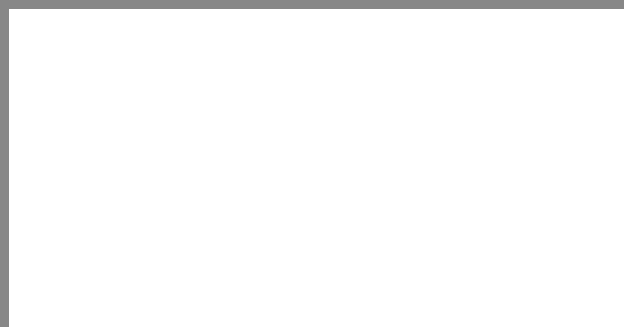
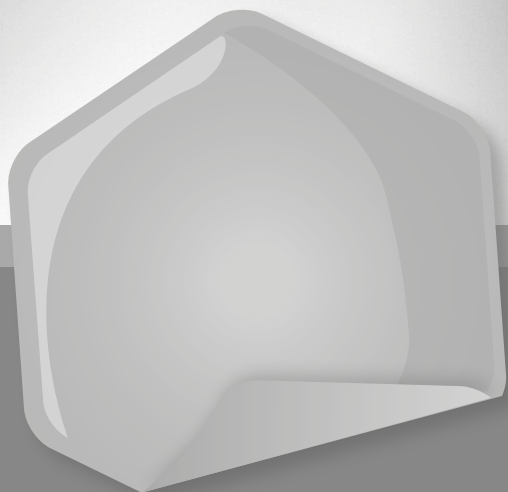

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 4/2023

Anton Janša
1734–1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddivor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Smartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrič, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobropole, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerklje, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerklje, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mima Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužembark, Litija, Smartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Aprilska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikke. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Knjiga Čebelje paše:
21,00 EUR – 10 % = **18,90 EUR**

Priručnik za začetnike:
5,00 EUR – 10 % = **4,50 EUR**

Knjiga Medovite rastline:
24,99 EUR – 10 % = **22,50 EUR**

Kapa s šiltom:
8,70 EUR – 10 % = **7,80 EUR**

Ob šestem praznovanju svetovnega dneva čebel naj ponovno zaplapolajo zastave

Slovenski čebelarji smo lahko ponosni, da bomo 20. maja praznovali že šesti svetovni dan čebel. Ker smo v preteklosti čebelarji že pokazali, da je v slogi moč, pokažimo tudi tokrat Sloveniji in svetu, da smo ponosni na svoje korenine, dosežke in da smo čebelarji. Zato naj na drugi svetovni dan čebel z naših domov, čebelnjakov ... ponovno zaplapolajo čebelarске zastave. Velikost zastave je 140 x 70 cm.

Cena zastave: 34,00 EUR - 15 % = 28,90 EUR + ptt

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

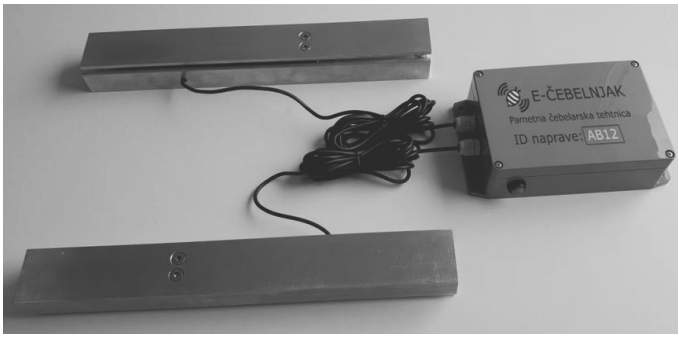
%

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Nagradna čebelarska križanka Pametna čebelarska tehničica – WWW.NAJMEDI.SI

								AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	PLOŠČATA RIBA	NEDOMAČ- NOST	RUDOLF MAISTER	GARAŠKA ŽENSKA	PISANA TROPŠKA PAPIGA	NEKDANJA SREDNJA SOLA, GIMNAZIJA	PRITOK BELEGA MORJA V RUSIJI
								ČEBE- LARSKO ORODJE							
								DIŠEČA BELA SNOV DOTIK ŽOGICE NA MREŽI							
											VODNE PTICE				
											PRISTAŠ DEIZMA				
	GORSKA CVETLIČA, JEGLIČA, AVRIKELJ	RANJENJE	JAKOB OV BRAT DVOJČEK, EDOM	ŠPELA GROŠELJ	ZAPRTA TERASA V NAD- STROPJU	NAČIN RAVNANJA ANGLEŠKA IGRALKA (HANNAH)							EVA GREEN RADIJSKA NAPOVE- DOVALKA JARC		
STISKANI MED									SEKANJE, SEKA						
									ATLETKA						
POGLED, PANORAMA						1		GORATA GRŠKA POKRAJINA MLEČNI IZDELEK						LASTNIK RANČA	PREBI- VALKA AZIJE
HRVAŠKO NAFTNO PODJETJE		5		ŽIVAHEN AMERIŠKI PLES MOČNATA JED						MAVEC, GIPS EVROPSKA VESOLJSKA AGENCIJA					
ZELO DROBEN NAPLAV- LJEN PESEK						TALESOV ROJSTNI KRAJ SVOJE- GLAVOST						EGO			
												IGRALEC ŽIGON			
UMA THURMAN			ŽELJA, ZANIMANJE								SANKE DUHOV- NIKI, DUHOV- ŠČINA				
			IKRNIK, IKRAVEC												
PANTERJU PODOBNA LISASTA ZVER								METRIČNA ENOTA V GLASBI ALBANSKA LUKA					4. IN 11. ČRKA NAŠ SMUČ. SKAKALEC (PETER)	2	
LEVI PRITOK REKE SEVERN V ANGLIJI					SREDNJE DOLGO KRILO SPODNJE HLAČE					KORITASTI PANJ					
POMOČ: BAVTARA KUMARIN NEW OOLIT	PELODNA VEŠČA	TEKMO- VALNA SKUPINA IT. PEVEC PAVAROTTI					RAFAEL NADAL			PORTU- GALSKO MESTO IT. TISK. AGENCIJA					
							MAKAV, MACAO								
KORISTO- LOVSKA ZDRUŽBA						ZAČIMBNA RASTLINA Z MOČNIM VONJEM LUBJE								PEVEC ŠIFRER	MAJHNA USTA
LAZ, ROVT				FEVDALNI PODLOŽNIK ANGLEŠKA IGRALKA KNIGHTLEY	4						SPREM- LJEVALCI BOGA EROSA	19. GRŠKA ČRKA, TAV UKREP ZA KRŠITELJA			
HILLARY CLINTON			NAŠA PEVKA (MAJA)	8				NASILEN VSTOP	KOTNA FUNKCIJA (SEC) ALPINIST ČESEN						
			KNEDELJ												
STRANSKI DEL OBRAZA					LOPUTNA VRATA, VAVTARA AFRIŠKA DRŽAVA							7	DONALD TRUMP JUŽNO- AMERIŠKA KUKAVICA		
JAREK, BRAZDA						AVSTRIJ- SKI PEVEC JÜRGENS KIRSTIE ALLEY				SVET NA KONCU NJIVE ELZA BUDAU					
VETRNI JOPIČ S KAPUČO							UMETNI ROJ								
DVOJNA ŠAHOVSKA POTEZA							NEPRAVA AKACIJA			3				6	

Nagradno geslo:

1	2	1	3	1	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Nagrada: popust v znesku 50 EUR pri nakupu pametne čebelarske tehtnice E-čebelnjak, Miha Benedeik, s. p., Vurnikova ulica 11, 1000 Ljubljana, www.najmedi.si. **Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. aprila 2023 na e-naslov: info@czs.si.** Rešitev križanke v SČ3/2023: nova sezona, izžrebanec: Damjan Mezgec.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 4/2023

Priprave na
pridobivanje
državnih sredstev
za čebelarje

- O pomladnem krmljenju čebel
- Stanje rastlin na začetku pomladi
- Priporočila Randyja Oliverja za zdrave čebelje družine

20. ČEBELARSKI PRAZNIK SLOVENIJE

6. PRAZNOVANJE SVETOVNEGA DNE ČEBEL

in

150 let ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Celje, 20. maj 2023

Prireditve organizira ČD Henrika Peternela Celje v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije pod pokroviteljstvom Mestne občine Celje in Občine Štore.

Osrednji dogodek s spremljajočim programom bo potekal v celjski dvorani Golovec. Po slavnostni proslavi s cenjenimi govorniki in bogatim kulturnim programom pa bo sledilo druženje ob prijetnih zvokih in dobri hrani.

Na prireditvenem prostoru bo mogoč:

- ~ obisk tržnice z medenimi in rokodelskimi izdelki,
- ~ ogled fotografske razstave Čebele doma in po svetu ter
- ~ ogled 3D-kranjice .

Nedaleč stran pa vam bodo na ogled:

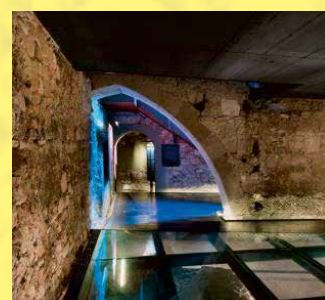
- ~ protistresni čebeljak in prostori PGE Celje,
- ~ staro mestno jedro,
- ~ Celeia - mesto pod mestom,
- ~ Stari grad Celje.

Info: 041/763 823,
damjan.kmetec@celje.si

Info: (03)428 79 36,
tic.celje@celje.si ali tic.grad@celje.si

Info: 031/612 618,
muzej@pokmuz-ce.si

**Vljudno vas vabimo, da s prisotnostjo
sodelujete pri obeležitvi nepozabnega čebelarskega praznika.**

Društvom bodo v marcu poslana vabila na dogodek s časovnico dogajanja ter navodili za prijavo. Dodatne informacije na: info@cd-celje.si ali tel.št.: 031/353 436 (Danica Korenko, tajnica) in 040/801 073 (Gorazd Gradišnik, predsednik).

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Marec je potekal v znamenju sajenja medovitih rastlin na Krasu in po Sloveniji ter prebujanja prvih medovitih rastlin (o katerem si lahko preberete v tej številki glasila). Odvili so se tudi štirje odmevnejši čebelarski dogodki, in sicer 4. Pislakov dan, predavanje ameriškega čebelarja Randyja Oliverja na Kmetijskem inštitutu Slovenije (Oliver je predaval tudi na 4. Pislakovem dnevu), 46. državni čebelarski posvet z mednarodno prodajno razstavo v Celju – ApiSlovenija, ki je tokrat za spremembo potekal tretjo soboto in nedeljo v mesecu, zadnjo soboto v mesecu pa se je odvil še Dan apiterapije v Mariboru. Prvi dan so bile predstavljene strokovne vsebine o prehrani čebel in razglašeni zmagovalci fotografskega natečaja in natečaja za najboljši članek, ki smo ga objavili v *Slovenskem čebelarju* v letu 2022, drugi dan pa je bil posvečen predstavitev posameznih dobrih čebelarskih praks.

Uvodno predavanje na drugem dnevu ApiSlovenije je imel predstavnik Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Uroš Zgonec, ki je zbranim čebelarkam in čebelarjem predstavil ukrepe strateškega načrta Skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027. Poleg vsebinskih sprememb novega načrta, o katerih se bomo podrobneje razpisali v tem in naslednjih številkah glasila, pomembno novost predstavlja tudi novi način oddajanja vlog za kandidiranje na razpisih, ki bo od letos naprej prvič potekalo le še v digitalni obliki. Napotke za digitalno izpolnjevanje vlog najdete na 99. strani. Novi strateški načrt bo

usmerjen v spodbujanje trajnostne pridelave hrane, več pozornosti pa si v tej fazi zasluži priprava na uspešno izkoriščanje posameznih ukrepov za čebelarje, ki se bodo izvajali tudi v prihajajočem programskem obdobju. Izkušnje iz preteklih let namreč kažejo na nekoliko slabšo izkoriščenost sredstev iz naslova posameznih ukrepov, npr. sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu za zatiranje varoje. Kljub nekoliko dvoumnemu naslovu je ukrep namenjen vsem čebelarkam in čebelarjem, ki za zdravljenje varoze uporabljate zdravila, dovoljena v ekološkem čebelarstvu, in ne zgolj čebelarkam in čebelarjem z ekološkim certifikatom.

V uvodniku, ki je bil objavljen v prejšnji številki Slovenskega čebelarja, sem napovedal svoj odhod z vloge odgovornega urednika glasila. Poslanstvo bom opravljal še do konca junija, najkasneje dotlej si želimo najti naslednika, ki ga bom imel čas uvesti v vlogo. Uredniški odbor Slovenskega čebelarja smo obogatili še z enim članom, ki ga je na svoji marčevski seji potrdil Upravni odbor ČZS. Veseli me, da lahko v Uredniškem odboru (ponovno) pozdravim Boruta Preinfalka, ki bo – upam si trditi – s svojim delom močno obogatil naše glasilo.

Za konec vsem čebelarkam in čebelarjem želim uspešno sezono!

Tadej Pavković,
odgovorni urednik Slovenskega čebelarja

Čebelarska zveza Slovenija išče Vas za zagotavljanje varne hrane v čebelarstvu!

Če ste si vedno želeli pomagati slovenskim čebelarkam in čebelarjem in niste vedeli, kje in kako začeti, se prijavite na delovno mesto svetovalca specialista za zagotavljanje varne hrane (m/ž), ki ga Čebelarska zveza Slovenije razpisuje zaradi nadomeščanja delavke za čas porodniškega dopusta. Več informacij o pogojih zaposlitve najdete na QR-povezavi ali v tajništvu.

KAZALO

UVODNIK

Tadej Pavkovič 97

OBVESTILA ČZS 99

ZDRAVJE ČEBEL

mag. Mira Jenko Rogelj, dr. Lucija Žvokelj
in dr. Metka Pislak Ocepek: Priporočila Randyja Oliverja
za zdrave čebelje družine 100

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Rado Škrjanec: Četrtni Pislakov dan 103

Aleš Bozovičar: Stanje rastlin na začetku pomladi 2023 104

Simon Golob: Krmljenje čebeljih družin
v spomladanskem času 106

Tadej Pavkovič: »Veliko ceneje je sodelovati
z lokalnim kmetom« 108

Elena Skok: O vsestranskem vplivu čebelarjenja
na posameznika 109

APITERAPIJA

Nika Pengal: Čebelji strup in apiterapija 110

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v aprilu 112

DIVJI OPRAŠEVALCI

dr. Danilo Bevk: Čmrlji so pesticidom lahko izpostavljeni
še bolj kot medonosna čebela 114

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 115

OBVESTILA ČZS 116

V SPOMIN 124

OGLASI 125

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj

Urednik: Tadej Pavkovič

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

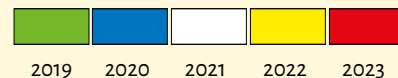
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7680. Tiskano: 27. 3. 2023.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Zlato priznanje na natečaju čebelarke fotografije za šolarje in dijake. Neža Ferk, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja: Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko: Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si, Mojca Pibernik: 01/729 61 28, 040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane: Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si
Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si
Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje: Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si
Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php
Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si
Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni dan v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, čebelarstvaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php
Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php
Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php
Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
Strelška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Z digitalnim potrdilom do pridobitve sredstev za čebelarje v okviru skupne kmetijske politike

Oddaja vlog za pridobivanje sredstev ali nadomestil z naslova kmetijske politike (npr. sofinanciranje nakupa čebelarske opreme, sofinanciranje nakupa satnic, sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu) je od letošnjega leta mogoča le še v elektronski obliki, in to prek vstopne točke, objavljene na spletni strani Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP). Za vstop v aplikacijo potrebujete digitalno potrdilo, ki omogoča varen in veljaven elektronski podpis. Digitalno potrdilo lahko pridobite pri:

- Ministrstvu za javno upravo RS (SIGEN-CA)
- Pošti Slovenije (Pošta®CA)
- Novi Ljubljanski banki d.d. (AC NLB)
- Halcomu, d.d. (Halcom CA)

Izmed teh potrdil je brezplačna le SIGEN-CA, potrdila drugih ponudnikov pa so plačljiva.

Če želite varno poslovati z državnimi organi v elektronski obliki, potrebujete digitalno potrdilo. Z njim v elektronskem poslovanju izkazuje svojo identiteto, jamčite za vsebino elektronsko posredovanih informacij in se elektronsko podpisujete. Digitalno potrdilo je računalniški zapis, ki vsebuje podatke o imetniku in njegov javni ključ, poleg tega pa še podatke o izdajatelju digitalnega potrdila ter obdobje veljavnosti digitalnega potrdila.

Digitalno potrdilo SIGEN-CA lahko pridobi vsak državljan Republike Slovenije, starejši od 15 let, in tujec, ki ima v RS dodeljeno matično in davčno številko. Za pridobitev digitalnega potrdila je treba na upravni enoti oddati zahtevek, ki se lahko poda ustno ali z izpolnjenim natisnjenim zahtevkom. Pred obiskom prijavnice službe je treba preveriti lokacije, na katerih je možno oddati zahtevek za izdajo digitalnega potrdila za fizične osebe, njihove uradne ure, in ali se je treba za obisk naročiti. SIGEN-CA na

podlagi odobrenega zahtevka za digitalno potrdilo pripravi unikatno referenčno številko in avtorizacijsko kodo za vsakega posameznega uporabnika. Veljavnost digitalnih potrdil je pet let. Če bi želeli po preteku veljavnosti še naprej uporabljati digitalno potrdilo, je potrebna pridobitev novega potrdila. V obdobju dveh mesecev pred iztekom veljavnosti lahko s starim potrdilom s spletnim obrazcem oddate zahtevek za novo digitalno potrdilo.

Če za pridobitev nepovratnih sredstev kandidirajo društva, je treba pooblastiti člana društva – fizično osebo, ki bo oddala vlogo prek enotne vstopne točke, objavljene na spletni strani ARSKTRP. Ta oseba mora najprej pridobiti kvalificirano digitalno potrdilo, nato pa še pooblastitev predsednika društva. V potrdilu se navedejo osebni podatki pooblastitelja in pooblaščenca, med katerimi so naslov, elektronski naslov in davčna številka. Skenirano pooblastilo je nato treba poslati na e-naslov: ceb-ukrepi.aktrp@gov.si. Dostop je najpogosteje omogočen že naslednji delovni dan. Potrdila in pooblastila, ki jih potrebujete, so dostopna na spletni strani <https://www.gov.si/zbirke/storitve/e-poslovanje-e-kmetija/>. Veljavnost potrdila je dve leti, po preteku je treba pooblastilo ponovno izpolniti in oddati. Svetujemo vam, da si digitalno potrdilo pridobite pravočasno, da bo oddaja vlog na razpise potekala nemoteno in v skladu s časovnico.

Javna svetovalna služba v čebelarstvu vam bo pri vnosu vlog pomagala. Ker pričakujemo veliko zanimanje, vam glede na naravo razpisa, ki poteka na način »do porabe sredstev«, ne moremo zagotoviti pravočasno oddane vloge. Priporočamo vam, da se poslužujete navodil in gradiv za izpolnjevanje vlog objavljenih na spletnih straneh ČZS in ARSKTRP.

Mojca Pibernik, svetovalka za ekonomiko čebelarjenja

Zahtevek za pridobitev digitalnega potrdila

Vabilo na Občni zbor Čebelarske zveze Slovenije

V skladu z drugim odstavkom 18. člena Pravil ČZS sklicujem 72. redni Občni zbor Čebelarske zveze Slovenije v soboto, 15. aprila 2023 ob 9. uri na sedežu Čebelarske zveze Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica

Predlog dnevnega reda:

1. Slavnostni začetek in izvolitev delovnih organov Občnega zbora;

2. Razglasitev prejemnikov in podelitev odličij Antona Janše;
3. Podelitev predsednikovih priznanj;
4. Poročilo verifikacijske komisije;
5. Poročilo o uresničitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2022 in predsednikovo poročilo;
6. Poročilo Nadzornega odbora ČZS;
7. Razprava o poročilih;
8. Sprejem revidiranega poslovnega poročila ČZS za leto 2022;
9. Sprejem delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2023;

10. Pravila ČZS;
11. Predstavitev projekta promocije shem kakovosti;
12. Delegatska vprašanja in predlogi;

Na Občnem zboru imajo delegati pravico glasovati le po pisnem pooblastilu čebelarskega društva - polnopravnega člana ČZS. Delegati morajo biti člani ČZS. Vabimo vas, da se Občnega zbora udeležite in vas lepo pozdravljamo.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Priporočila Randyja Oliverja za zdrave čebelje družine

Četrti Pislakov dan z letošnjim naslovom »Z najnovejšimi znanji do uspešnega čebelarjenja« je v organizaciji Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev potekal 25. februarja 2023 v Ljubljani. Med vabljenimi predavatelji je navzoče najbolj navdušil biolog in čebelar-raziskovalec Randy Oliver iz ZDA. Čebelarjenje obravnava celostno in ob zavedanju vpliva okoljskih in podnebnih sprememb išče najustreznejše rešitve za preživetje čebel.

mag. Mira Jenko Rogelj, dr. Lucija Žvokelj in dr. Metka Pislak Ocepek, Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani (metka.pislakocepek@vf.uni-lj.si)

Randy Oliver v svojem čebelarstvu opravlja številne raziskave in rezultate redno objavlja na svoji spletni strani. Med predavanji je večkrat poudaril, da so njegove raziskave preliminarne in da pred izvedbo raziskav, vezanih na zdravljenje in prehrano čebel v Kaliforniji, vedno pridobi vsa potrebna dovoljenja. Pogosto gre za terenske poskuse in zbiranje podatkov iz različnih virov za lažjo obravnavo čim večjega števila dejavnikov, ki so pomembni za uspešno čebelarjenje in jih je treba upoštevati. Sistematična obravnava posameznih aktualnih problemov in iskanje ustreznih rešitev vzbuja zanimanje čebelarske javnosti.

Randy Oliver svoje raziskave financira izključno z donacijami čebelarjev, tako da je povsem neodvisen od farmacevtske in živilske industrije. Njegove preliminarne raziskave omogočijo lažje opravljanje nadaljnjih raziskav, ki jih izvajajo različni inštituti.

Ključne smernice pri njegovem čebelarjenju za zagotavljanje zdravih čebeljih družin so:

- mlade in kvalitetne matice,
- optimalna prehranjenost,
- kontrola varoj skozi celo leto pri vseh družinah,
- zmanjšanje ostankov pesticidov in akaricidov v panju in
- preventivno zatiranje varoj, ki je pogoj za uspešno preživetje čebel.

V obsežnih predavanjih je največ časa namenil prehrani čebel, vzdrževanju močnih čebeljih družin in zatiranju varoj. Poudaril je, da uspešno zatiranje varoj lahko izvaja le čebelar, ki **celo leto nadzoruje število varoj v vseh družinah**. Pri čebelarjenju s 1500 panji mu pomagajo dva sinova in asistentka. Napadenost z varojami ugotavljajo pri vseh družinah, pri večini družin večkrat na leto. Uporablja metodo ugotavljanja varoj na odraslih čebelah. Za test vzame približno 300 mladih čebel iz plodišča panja in jih spere z vodno raztopino penečega detergenta. Ker družine

pogosto kontrolira, je način natančnega ugotavljanja števila varoj na čebelah tako izpopolnil, da za testiranje družine porabi zgolj štiri minute. **Temeljito ugotavljanje števila varoj v vsaki čebelji družini mora postati osnova pravočasnemu in učinkovitemu zatiranju varoj.** Po njegovih izkušnjah so ključna tri obdobja ugotavljanja števila varoj na čebelah in mejniki za nujno takojšnje zatiranje varoj:

- **spomladi** (do junija), ko na 300 čebelah po izpiranju odpade **več kot ena varoja** (0,3-% napadenost čebel);
- **poleti** (julij), ko po izpiranju 300 čebel odpade **več kot pet varoj** (1,6-% napadenost čebel) in
- **oktobra** v primerih odpada več kot **deset varoj** s 300 čebel (3,3-% napadenost čebel).

Proaktivno in odgovorno zatiranje v času intenzivnega zaleganja matic prepreči posledice tako virusnih okužb kot intenzivnega razvoja varoj, ki imajo v tem obdobju najboljše pogoje za razmnoževanje. Kajti kljub učinkovitemu poletnemu zatiranju varoj, ki ga pri bolj napadenih družinah prvič izvedejo mnogi čebelarji šele v avgustu, je ob zazimnitvi že vidna slabitev takih družin in večina jih propade tik pred koncem menjave zimske v poletno generacijo čebel.

Zaradi hitrega pojava rezistentnih varoj na kemične akaricide Randy za zatiranje varoj že več kot 20 let uporablja izključno organske kisline in eterična olja. Učinek njihovega delovanja je pogojen s številnimi dejavniki v življenju čebel. **Ob proučevanju biologije čebelje družine in iskanju učinkovitih optimalnih načinov preprečevanja razvoja varoj je razvil model spremljanja razvoja čebelje družine v povezavi z razvojem varoj.** Objavil ga je na svoji spletni strani in dal možnost vsakemu čebelarju, da z vnosom svojih podatkov preizkusi njegovo uporabnost. Model preračunavanja sproti dopolnjuje in posodablja z novimi znanstvenimi in strokovnimi ugotovitvami.

Skrb za neoporečne pridelke in pojav odpornosti varoj proti konvencionalnim zdravilom večja uporaba organskih kislin v čebelarstvu. Zaradi masovne uporabe teh učinkovin morebitne odpornosti varoj proti organskim kislinam in timolu ni mogoče povsem izključiti. Po previdnostnem načelu zato Randy za poletno zatiranje varoj izmenja uporablja timol, mravljinčno kislino in oksalno kislino. V svojih raziskavah učinkovitosti akaricidnega delovanja v času intenzivnega zaleganja je zdravilno raztopino oksalne kisline uporabljal z načinom kapljanja, pršenja in sublimacije. Ugotovil je, da več kot je zalege v panjih, slabši je akaricidni učinek naštetih načinov uporabe oksalne kisline. Predstavil je raziskavo poletnega zatiranja varoj s sublimacijo kot najenostavnejšo in najhitrejšo metodo vnosa zdravila v panje (Diagram št. 1). Ugotovil je, da je večina varoj odpadla v štirih dneh po aplikaciji oksalne kisline ob prisotni zalegi v panjih. Da bi v opisano raziskavo zajel tudi varoje v zalegi, je kislino sublimiral kar devetkrat v obdobju od 16. avgusta do 19. septembra, dokler so odpadale varoje. Sublimacijo oksalne kisline je uporabil tudi za jesensko zatiranje. Šestkratno sublimiranje v času od 3. oktobra do 24. novembra je bilo potrebno zaradi dodatnega vnosa varoj prek zaletelih čebel (reinvazije). **Predavatelj je poudaril, da gre v opisanem primeru za raziskavo, za katero je pridobil dovoljenje, vendar tudi opozoril, da so takšna ponavljajoča se zatiranja za družino prevelik stres in v pašnem obdobju celo enkratno zatiranje z oksalno kislino v pridobitni družini ni dovoljeno. Iz rezultatov njegove raziskave lahko jasno vidimo, da sublimacija oksalne kisline ob prisotnosti zalege nikakor ni smiselna.**

Ker Randy v 20 letih uporabe oksalne kisline ni našel objavljenih podatkov o količini oksalne kisline, ki ji je

pri zatiranju izpostavljena posamezna čebela, se je lotil raziskovanja količine kisline na posamezni čebeli pri treh različnih načinih vnosa zdravilne učinkovine oksalne kisline v panj. Meritve je izvedel s kemičnim procesom titracije. Ugotovil je, da je za učinkovito zatiranje varoj s pršenjem potrebno 105 μg oksalne kisline na čebelo. Pri metodi kapljanja je to 112,5 μg oksalne kisline na čebelo in 150 μg oksalne kisline na čebelo pri metodi sublimacije. Količina oksalne kisline na čebeli, ki ubije varoje, je torej odvisna od načina uporabe kisline. Mehanizem akaricidnega delovanja oksalne kisline še ni pojasnjen v celoti. Ob prisotnosti zalege v panju je akaricidni učinek slab, ker količina kisline v panju zelo hitro pade. Raziskovanja vpliva delovanja oksalne kisline na živalnost družin se je Randy lotil z merjenjem zasedenosti satja. V treh skupinah s po osmimi družinami je uporabil za vsako skupino drugačno raztopino oksalne kisline, ki jo je štirikrat na štiri dni kapljal po čebelah v zasedenih ulicah. Živalnost družin je meril pred začetkom zatiranja in po 17 dneh. Poleg zdravljenih skupin je spremljal tudi kontrolno skupino, kjer ni bilo nobenega zatiranja. V vseh štirih družinah kontrolne skupine se je opazno povečala živalnost glede na vse tri skupine tretiranih družin z oksalno kislino (Diagram št. 2). Raziskave o vplivu oksalne kisline na čebeljo družino bo predavatelj še nadaljeval ob upoštevanju številnih spremenljivk.

Vodilo njegovega zatiranja varoj so učinkovitost, enostavna izvedba in čim manjša obremenitev čebel z ostanki. Kljub še ne povsem pojasnjenemu potencialno škodljivemu vplivu oksalne kisline na čebele, raziskuje načine podaljšanja akaricidnega delovanja učinkovine oksalne kisline v čebelji družini. Po uporabi oksalne kisline v sladkorni raztopini so v eni njegovih raziskav našli njene ostanke tudi v čebeljih prebavilih, ki jih kislina poškoduje. Zaradi tega pojava je

Diagram št. 1: Odpad varoj po sublimaciji oksalne kisline ob prisotnosti zalege (vir: *ScientificBeekeeping.com*)

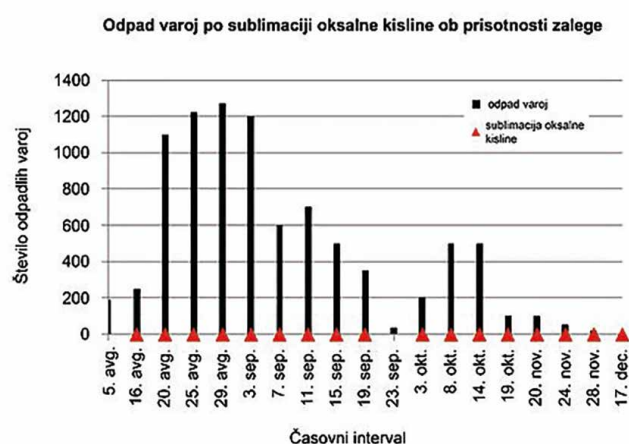
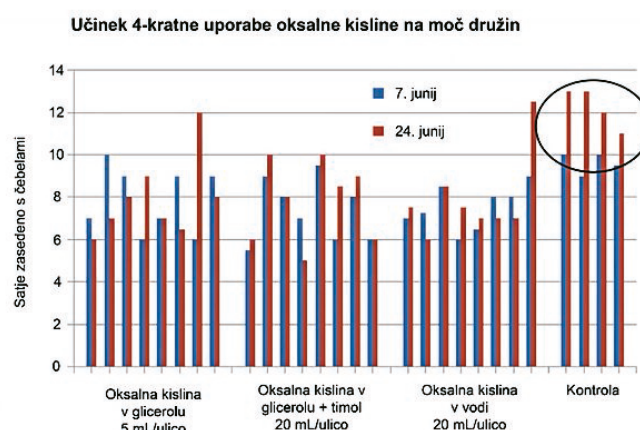

Diagram št. 2: Ponavljanje kapljanja oksalne kisline v različnih raztopinah ob prisotnosti zalege (vir: *ScientificBeekeeping.com*)

zastavil nove raziskave glede učinkovanja oksalne kisline, raztopljene v glicerolu, ki ga čebele ne zaužijejo, hkrati pa dolgotrajneje deluje na varojo, neodvisno od vremenskih pogojev. Metodo so leta 2015 predstavili argentinski znanstveniki. Randy Oliver v svojih raziskavah preizkuša različne materiale (celulozni, bombažni, sintetični) kot nosilce te raztopine v različnih velikostih in pozicijah v panju. S terenskimi meritvami količine kisline in njenega obstoja na čebelah je ugotovil, da so ostanki kisline v panju prisotni še 2,5 meseca po vstavitvi raztopine kisline na gobastem nosilcu v čebelji družini. Vsakokratna opozorila avtorja ob predstavitvi so bila dovolj povedna, da ta metoda zdravljenja čebel (še) ni dovoljena. Rezultati njegovih preliminarne raziskav na področju podaljšane delovanja učinkovine oksalne kisline za zatiranje varoj služijo izključno kot osnova pri razvoju novih zdravil.

Zaključek

Randy Oliver je s svojo preprostostjo in hkrati z znanstvenim celostnim pristopom k čebelarjenju navdušil slovenske čebelarje, ki so napolnili dvorano Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Z zornega kota izjemnega poznavalca biologije čebel ob upoštevanju številnih okoljskih spremenljivk je predstavil tehnološke

proces čebelarjenja, ki imajo praktično vrednost. Predstavitev številnih dejstev, osnovanih na temeljih dobre čebelarske prakse, dobi povsem drugačno vrednost, ko jih predstavi profesionalni čebelar, ki se s čebelarstvom tudi preživlja.

Čebelarski znanstvenik odklanja vsakršno nedovoljeno uporabo aktivnih učinkovin v čebeljih družinah, kar je vsekakor skladno z veterinarsko doktrino tudi v Sloveniji. Njegovi predstavljeni rezultati so z dovoljenjem agencije (EPA) preliminarne narave. Pred morebitno legalizacijo zatiranja varoj s podaljšanim delovanjem oksalne kisline so potrebne nadaljnje raziskave. **Po trenutno dostopnih informacijah trakovi z vsebnostjo oksalne kisline in glicerola, namenjeni zatiranju varoj, niso registrirani nikjer v Evropi in je njihova uporaba zato nelegalna.** 🟡

Viri:

Randy Oliver: Kako kontrolirati varojo (nova znanstvena spoznanja o podaljšnem delovanju oksalne kisline), predavanje na četrtem Pislakovem dnevu, 25. februar 2023, Ljubljana.
Extended-release Oxalic (OAE), 2022 Update, Part 2. https://scientificbeekeeping.com/2022-extended-release-oxalic-oae-update-part-2/#_Toc96156267; dostop dne 07.03.2023
Maggi, M., Tourn, E., Negri, P. et al. A new formulation of oxalic acid for Varroa destructor control applied in Apis mellifera colonies in the presence of brood. *Apidologie* 47, 596–605 (2016).

Pred predavanjem na KIS je Randy Oliver opravil intervju za Slovenskega čebelarja. V okvirčku objavljamo krajši izsek iz pogovora.

Na vrhu spletne strani, na kateri objavljate izsledke svojih raziskav, lahko preberemo zapis »čebelarjenje skozi oči biologa«. Lahko razložite zapis?

Seveda. Sem izobražen biolog. Na univerzi sem študiral biologijo in se specializiral za proučevanje žuželk. Vsa moja čebelarska praksa izhaja iz natančnega poznavanja biologije čebel in varoj.

Kaj vas je potisnilo v raziskovanje in objavljanje izsledkov raziskav na spletni strani?

Ni me potisnilo, prej bi rekel, da me je potegnilo, in sicer po golem naključju. V 90. letih prejšnjega stoletja so varoje uničile moje čebelarstvo. Takrat sem se vprašal: sem izobražen entomolog, zakaj sem se neki pršici pustil speljati na led? Vrnil sem se k knjigam in na podlagi branja objavil krajši prispevek. Z objavo sem zapolnil vrzel, ki je nastala med znanostjo in čebelarji. Znašel sem se v vlogi nekoga, ki je uspel pretolmačiti težje razumljive vsebine znanstvenih objav v obliko, ki je razumljiva čebelarjem. In čebelarska skupnost me je potegnila k sebi, me vzela za svojega.

Zakaj pa vztrajate pri financiranju raziskav izključno na podlagi prostovoljnih prispevkov?

Če vas financira država ali univerza, vas ta omejuje na določene vrste raziskav. Uživam svobodo odgovornosti izključno do čebelarjev.

Informacije na svoji spletni strani objavljate brezplačno, dostopna je, tako rekoč, tudi vaši konkurenci. Je to početje smiselno?

Vem, da opolnomočam svojo konkurenco, vendar to počnem zaradi veselja do širjenja znanja.

Tadej Pavković

Četrty Pislakov dan

V soboto, 25. februarja, se je v prostorih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v Ljubljani odvil že četrty znanstveni simpozij Pislakov dan, ki ga organizira Strokovno združenje profesionalnih čebelarjev. Simpozij je pritegnil skoraj 200 čebelarjev, ki so napolnili dvorano Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Rado Škrjanec (vejica@gmail.com)

Po uvodnih pozdravih gostov je v dopoldanskem delu nastopil doc. dr. Janez Prešeren iz Kmetijskega inštituta Slovenije, ki je spregovoril o selekcijskih programih. Čebelarji in strokovnjaki bi želeli zagotoviti poznavanje družinskega debela čebel, torej katero matico so oplodili kateri troti.

Zaenkrat pri nas poznamo tri načine oploditev:

- ko ne poznamo porekla matice in troto,
 - ko poznamo poreklo matico in ne poznamo troto,
 - ko poznamo poreklo matice in troto, ki so jo oplodili.

Za tretji način je treba postaviti plemenilno postajo, ki je zaščiten pred zunanjimi vplivi, kar je v Sloveniji zaradi prenaseljenosti težko. Postopek znanih staršev bi lahko zagotovili z zapiranjem plemenilčkov in zakasnenim izpuščanjem matic in troto. Tako bi zagotovili minimalne vplive iz okolja, saj so se matice in troti iz sosednjih panjev že vrnili v panje. Poskusi so pokazali, da je metoda uspešna v 85–90 % primerov. Tako bi lahko zagotovili napredek pri selekciji čebel in zagotovili vzrejo močnih in zdravih čebeljih družin. Negativna stran tega postopka je možnost nekaj manjše oploditve čebel, predvsem pri slabših vremenskih pogojih.

Osrednji predavatelj je bil Randy Oliver, ki je v prvem delu predavanja govoril o pomembnosti natančnega nadzora varoje. Predstavil je preizkus z alkoholom, ki sicer ubije testirane čebele. Na njegovi spletni strani je na voljo računal, ki na podlagi števila varoj izračuna čas zdravljenja, da bodo čebele uspešno prezimile. Del prvega in drugega predavanja je bil namenjen tudi uporabi oksalne kisline in načinom njene uporabe za zdravljenje čebel. Več o uporabi zdravila si lahko preberete v prejšnjem prispevku te številke glasila.

Zaradi klimatskih sprememb in pomanjkanja cvetnega prahu so čebelarji, ki želijo močne družine, primorani dodatno hraniti oziroma čebelam zagotoviti zadosti proteinov. Randy Oliver je predstavil primer iz Kalifornije, kjer pričenjajo s hranjenjem že v novembru,

Randy Oliver na četrtem Pislakovem dnevu

ko postavijo čebelnjake v nasade mandljev, ki cvetijo v tem času. Na tržišču obstaja več pripravkov krmnih mešanic, ki jih je Oliver testiral na čebelah. Rezultati so pokazali, da so mešanice s 15–20 % cvetnega prahu najuspešnejše, če pa je bil v hrano dodan tudi Timol, čebele mešanice niso jedle, saj čebele ne marajo eteričnih olj. Zagovarja tudi tezo, da morajo biti v prehrani popolnoma uravnotežene esencialne aminokisline in zato je na svoji spletni strani objavil računal sestavin, da si lahko čebelarji sestavijo optimalno prehransko mešanico.

Prof. dr. Ivana Tlak Gajger z Veterinarske fakultete Univerze v Zagrebu je svoje predavanje namenila klimatskim spremembam ter stresu pri čebelah in vplivu teh faktorjev na imunost čebel. Parametre, ki jih je predstavila, je v času merjenja primerjala tudi z rezultati drugih strokovnjakov. Uporabljala je metodo merjenja debeline peritrofične membrane v času velikega stresa pri čebelah (varoja, nosema sp., pomanjkanje hrane ...) in vpliv dodajanja probiotikov na membrano. Ugotovila je, da z dodajanjem peptidov in probiotikov z zdravimi kulturami bakterij iz čebeljega črevesja lahko dosežemo odlične rezultate pri dvigu imunosti čebel, tudi ko so pod stresom. Peritrofična membrana nam zagotavlja, da patogeni ne morejo prodreti v čebelo tudi ob pomanjkanju hrane recimo. Raziskave so pokazale, da probiotiki, ki so namenjeni ljudem in drugim živalim pri čebelah ne delujejo.

Foto: Rado Škrjanec

Stanje rastlin na začetku pomladi 2023

Pričujoči prispevek o stanju rastlin na začetku letošnje pomladi in o napovedi medenja sem začel pisati na prvi koledarski pomladni dan. Letos smo višje temperature občutili že veliko prej, saj večjega mraza pozimi nismo imeli, celo nasprotno, tako toplega novega leta nismo beležili vse od izvajanja meritev na meteoroloških postajah v Sloveniji. Najtopleje je bilo na novoletni dan ob 7.00 v Črnomlju, kjer so izmerili kar 15,2 °C. Celo v Kočevju 13,8 °C.

Aleš Bozovičar, vodja Opazovalno-napovedovalne službe ČZS (ales.bozovicar@czs.si)

Posledice visokih temperatur smo v začetku leta opazili tudi v naravi. Na zelo zgodnjih osončenih legah države smo lahko opazili prve znanilce pomladi. Navadno lesko (*Corylus avellana*), črni teloh (*Helleborus niger*), spomladansko reso (*Erica carnea*), pomladanski žafran (*Crocus vernus*) ter navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*).

Hiter razvoj je k sreči zavrl hladni val, ki je prešel naše kraje v drugi polovici januarja, ko smo beležili temperature do -10 °C. Dokaj hladna je bila še prva polovica februarja, ko smo prejeli obilnejše snežne padavine. Izrazite so bile v višjih legah, kar je dobro za ohranjanje zaloga vode.

Na začetku marca so svoj razvoj začeli tudi vrbe (*Salix*), mandeljni (*Prunus dulcis*) in preostale prve rastline pomladi, kot so veliki zvonček (*Leucojum vernum*), trobentica (*Primula vulgaris*), na območju Primorske črni trn (*Prunus spinosa* L.), rumeni dren (*Cornus mas*), ringlo (*Prunus domestica* subsp. *italica*), marelica (*Prunus armeniaca*). Na jugu, vzhodu in v nižjih legah osrednjega dela države smo cvetenje zadnje omenjenih rastlin opazovali nekoliko kasneje, v drugi polovici marca, medtem ko so na severnem delu in v višjih legah osrednjega dela države začele cveteti ob koncu oz. začetku aprila. Prve cvetove divje češnje (*Prunus avium*) ter rešeljike (*Prunus mahaleb*) smo lahko opazili na območju Primorske v zadnji tretjini marca.

Če so druge rastline kolikor toliko sledile normalnemu časovnemu razvoju, pa je z njim nekoliko pohitela navadna robinija (*Robinia pseudoacacia*). Najprej na območju Primorske, kjer so bili na zgodnjih legah že v zadnji tretjini marca cvetni nastavki veliki do 1 cm. Druge lege na vzhodu in jugu države cvetnih nastavkov v tem času še niso izkazale, so bili pa povečini brsti počeni oz. nastavki veliki že do 5 mm. Predvsem nas je skrbela ohladitev v sredini marca, ki bi lahko povzročila škodo. Vendar pa po pregledih vseh večjih sestojev po državi hude škode ni bilo videti. Ob pisanju prispevka smo upali, da tako ostane tudi naprej in da ne bo prišlo do pozebe.

Veliki kapar 17. marca 2023

Lani je dobro pašo povzročil javor (*Acer*), ki je imel v prvi fazi obilo cvetja, istočasno pa so se na njem razvile ušice, ki so odlično izločale vse do konca junija, ko sta pritisnili vročina in veter. Za letos tako bogatega cvetenja javorja ni pričakovati. Za ocene stanja z ušicami je še prezgodaj, tudi če do dobrega razvoja pride, bo obisk čebel verjetno slabši, saj takšen vir težje najdejo.

Vzorčili smo tudi smrekove (*Picea abies*) vejice in spremljali razvoj velikega in malega kaparja (*Physokermes piceae*, *Physokermes hemicryphus* Dalman) na njih. Obetavne znake so pokazali le vzorci, nabrani na Gorenjskem, kjer so se razvili predvsem mali kaparji. Posamezne velike kaparje smo opazili na vzorcih iz Zgornje Savinjske doline in območja Koroške.

Akacija na Primorskem

Divja češnja v odpiranju

Foto: Aleš Bozovičar

Takšno vzorčenje nam pomaga predvsem pri usmeritvi na področja, ki se jim splača nameniti večjo pozornost, ni pa to še obet za kasnejšo pašo. Najboljši pokazatelj bo pregled posameznih sestojev v aprilu. Najprej nižje zgodnje lege, proti koncu meseca pa tudi višje lege, kjer je prisotna smreka in veliki kapar že lahko začne dejavnost. Najprej se vidi prisotnost velikega kaparja, ki se razvije pribl. 14 dni pred malim kaparjem. Če boste v tem času pregledovali stanje kaparja, boste na mestu, kjer je kapar ugnезden in sesa drevesni sok, najprej videli le bele voščene nitke. Šele kasneje, ko nekoliko zraste, na plano pokuka zadek kaparja. Če na deset kolenc vejic, na katerih je kapar nastanjen, najdete vsaj dva osebk, je to lahko obet za dobro pašo.

Obetavno sliko je lani ob koncu leta prikazovala tudi jelka (*Abies alba*). Lani v drugi polovici leta vse do sredine septembra na njej skoraj nismo opazili znakov ušic. Suša je močno vplivala tudi nanjo in kljub dobremu začetku v maju medenje ni potekalo dolgo. V jesenskem času se je populacija zelene hojeve ušice na srečo obnovila in tudi začela izločati mano. Pokapano podrast smo opazovali na območju gozdov osrednje Slovenije, Javornikov, Kočevskega roga in predvsem severnega dela Pohorja.

Nadaljnji razvoj povzročiteljev medenja bomo spremljali in vas o njem sproti obveščali.

Črni trn

Foto: Aleš Bozovičar

Krmljenje čebeljih družin v spomladanskem času

Kot vsa živa bitja, tudi čebele za preživetje in razvoj potrebujejo hrano. Ena čebelja družina na leto porabi okrog 70 kg medu ter 20–30 kg cvetnega prahu. Oboje pa naberejo na različnih medovitih rastlinah v okolici čebelnjaka. Ker vnosa hrane iz narave ni vedno dovolj, v določenih obdobjih leta čebelarji čebeljim družinam vnos hrane zagotavljamo s krmljenjem. Čeprav to opravilo običajno povezujemo s poletnim časom in pripravo na zimo, pa krmljenje v večjem ali manjšem obsegu pogosto poteka tudi v spomladanskem času. Na kakšen način krmimo spomladi in na kaj moramo biti pri tem pozorni, bomo spoznali v nadaljevanju.

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

Predvsem v času prvih spomladanskih pregledov se lahko zgodi, da pri kateri izmed čebeljih družin opazimo pomanjkanje zalog hrane. To se kaže z odsotnostjo satov s hrano ob samem gnezdu in v venci okrog zalege. Ker je zaradi pomanjkanja zalog takšna čebelja družina obsojena na slabši razvoj ali celo propad, ji pomagamo in najhujše preprečimo. Za takšno čebeljo družino je najboljšo, da ji ob gnezdo postavimo sate s hrano (iz drugih delov panja, iz naše zaloge ali iz drugih družin, ki so zdrave in ne kažejo znakov bolezni), ki jim prej nastrgamo medene pokrovce. Če nam prostor v panju to dopušča lahko takšen sat obrnemo v ležeč položaj in ga postavimo nad gnezdo.

Kaj pa če satov s hrano nimamo? V tem primeru si pomagamo s sladkorno raztopino. To pripravimo v razmerju trije deli sladkorja in dva dela vode, rahlo segreto natočimo v PVC-vedro, ki mu v pokrov izvrtamo tri do pet luknjic premera 1,5 mm. Vedra, obrnjena na pokrov, postavimo nad gnezdo in čebele krmimo kapilarno. Na ta način čebele dobivajo sladkorno raztopino počasi in le toliko kot je lahko predelajo, lokacija vedra pa preprečuje, da bi se čebele oddaljile od gnezda in da bi se to ohladilo. Predvsem pri maloštevilčnih čebeljih družinah in v obdobjih nizkih nočnih temperatur se izogibamo krmljenja v klasične pitalnike. Lačnih in šibkih družin nikakor ne krmimo s sladkornimi pogačami. Za njihovo zaužitje in presnovo čebele namreč porabijo veliko energije in se pri tem preveč iztrošijo. Potrebujejo pa tudi veliko vode, katere vnos je lahko za šibke družine in v neugodnih zunanjih pogojih problematičen.

Krmljenje družine z namenom pospeševanja njenega razvoja in zaleganja matice

Številni čebelarji spomladi tudi krmijo čebele, s čimer jim spodbudijo k hitrejšemu razvoju. Čeprav je dobra

Ob pomanjkanju hrane je krmljenje nujno

preskrba s hrano pomembna za vitalnost čebeljih družin, jim več kot ustrezne preskrbljenosti ni treba zagotavljati. Številne raziskave, tudi raziskava, ki so jo sodelavci ČZS opravljali od leta 2014 do leta 2016 so pokazale, da dodatna hrana na dejavnike, kot so živalnost, količina in ustreznost zalege, zaloga medu in cvetnega prahu ter naravni odpad varoj, nima posebnega vpliva. Preobsežno krmljenje pa lahko spodbuja rojilno razpoloženje ter povzroči tveganje za nepristen med. Če se za krmljenje družine z namenom pospeševanja njenega razvoja in zaleganja matice vseeno odločimo, pa moramo pri tem upoštevati nekaj navodil. Spodbujanje razvoja je smiselno na območjih, kjer pričakujemo zgodnjo gospodarsko pašo, nimamo pa zadostne spomladanske razvojne paše. Na lokacijah kjer je takšna razvojna paša prisotna, kasnejša gospodarska paša pa nastopi razmeroma pozno, pa dodatno spodbujanje razvoja ni smiselno. Paziti je treba, da ne krmimo prevelikih količin naenkrat, zato se, kadar takšno krmljenje izvajamo,

Foto: Jernej Auguštin

čebeljim družinam dodajajo manjše količine hrane (do 0,5 l dnevno). Pogosto se za spodbujanje uporabljajo tudi sladkorne pogače. Pri njihovi uporabi moramo paziti, da jih ne dajemo lačnim in šibkim družinam, da pogačam ne dodajamo medu ali cvetnega prahu če zanj ni opravljena laboratorijska analiza na spore hude gnilobe in da v pogače ne dodajamo dodatkov, ki za hrano čebel niso registrirani. Pri uporabi sladkorne pogače je treba paziti tudi, da je ne dodamo v prevelikih količinah. Zaradi nepravilne uporabe lahko ostanki pogače zaidejo v med in negativno vplivajo na njegovo pristnost.

Krmljenje zaradi slabih vremenskih razmer in brezpašja

V zadnjih nekaj letih smo bili slovenski čebelarji večkrat priča daljšim brezpašnim obdobjem v spomladanskem času. Zaradi prehitrega razvoja rastlin, kasnejših ohladitev in daljših obdobj padavin smo morali čebele krmiti. Tudi v obdobjih, ko smo običajno že točili med. Čebeljim družinam smo tako omogočiti preživetje ter vsaj nekoliko omiliti zaostanek v njihovem razvoju. Tudi v letošnjih zimskih mesecih so bile temperature ponovno nad povprečjem. Izkušnje preteklih let so pokazale, da je to potencialen pogoj za prezgodnji razvoj vegetacije in kasnejšo škodo zaradi pozebe medovitih rastlin. Kljub temu pa upamo, da nam bo vreme naklonjeno in bomo deležni dobrega začetka pašne sezone. Če ne bi bilo tako pa je naloga čebelarjev, torej naša naloga, da v primeru brezpašja pravočasno ukrepamo. Ravnamo se po pravilu, da začnemo krmiti, ko so stanja na čebelarski tehtnici negativna več kot tri dni zapored. Krmimo v manjših količinah (toliko kot so negativna stanja na tehtnici v enakem obdobju). Čebele tako ne ustvarijo prevelikih zalog sladkorne raztopine, s čimer se zmanjša možnost za kasnejši prenos krme (sladkorja) v medišče in iztočeni med. Če je treba, lahko krmljenje izvajamo s klasičnimi pitalniki, dobro se obnese krmljenje s pomočjo PVC-kantic in cevki ter plastenk, ki jim v pokrov izvrtamo luknjice in jih postavimo na mesto pitalnika v AŽ-panju. Predvsem v obdobju hladnega vremena pa tudi kapilarno krmljenje s prej omenjenimi PVC-vedri, ki jih postavimo nad plodišče. Vnos hrane je v času brezpašja in neugodnih razmer nujen. Z njim omilimo negativne posledice pomanjkanja hrane. To namreč usodno vpliva na razvoj čebelje družine. Sprva se ustavi gradnja satja ter omeji zaleganje matice ter tako zmanjša poraba hrane. Če se pomanjkanje nadaljuje matica povsem prekine zaleganje. Čebele se lahko zatečejo tudi h kanibalizmu in zadnje zaloge hrane dobijo v odkriti zalegi, ki jo izpijejo. V najhujši stiski pa se lotijo celo pokrite zalege, kar opazimo kot prisotnost popolnoma razvitih, a izpitih

Foto: Brane Borštnik

V poletnem času se dobro obnese tudi krmljenje iz plastenk

telesc bub na žrelih panjev. Kako je krmljenje v obdobju brezpašja pomembno, je ugotovil že naš rojak Anton Janša, ki zapisal, da čebelja družina, ki je trpela lakoto, ne bo nikoli več dobra družina. Izkušnje preteklih let so pokazale, da lahko številčne čebelje družine dnevno porabijo tudi več kot 0,5 kg hrane, kar pomeni, da v brezpašnem obdobju zaloge hitro kopnijo in da je krmljenje na podlagi podatkov, ki nam jih da čebelarska tehtnica, takrat nujno potrebno.

Problematika spomladanskega krmljenja

Čebelarji pri svojem delu nastopamo v dveh vlogah – kot oskrbniki čebel in kot pridelovalci hrane. V prvi vlogi moramo poskrbeti, da so čebele dobro oskrbovane, da imajo dostop do vode in vedno dovolj zalog hrane, da jim je omogočen optimalni razvoj. Za to v določenih obdobjih leta poskrbimo tudi s krmljenjem. To pa je lahko tudi problematično z vidika pridelave pristnega medu. Kot pridelovalci medu namreč ne smemo dovoliti, da bi bil v našem medu prisoten tudi sladkor. Če je krmljenje v spomladanskem času potrebno, pri tem pazimo, da krmimo v manjših količinah. Mediščno satje vstavimo v panj šele pred pojavom prvih intenzivnejših paš ali pa ga pred tem izpraznimo. Ob prevešanju satov z zimsko zalogo ali spomladi krmljeno hrano le-te ustrezno označimo in jih kasneje iz medišč izločimo. Lahko jih shranimo ali porabimo za izdelavo narejencev. Nikakor pa takšnih satov ne točimo. Poleg medu bi namreč iztočili tudi sladkor, kar bi imelo za posledico potvorjen med.

»Veliko ceneje je sodelovati z lokalnim kmetom«

Pred začetkom čebelarске sezone me je na sedežu ČZS obiskal ekološki čebelar Matjaž Levičar, s katerim sva naredila pričujoči intervju. Je član Čebelarskega društva Dolsko ter Združenja profesionalnih čebelarjev in čebelari z več kot 200 panji.

Tadej Pavković, Čebelarска zveza Slovenije (tadej.pavkovic@czs.si)

Zakaj ste se odločili pridobiti certifikat za ekološko čebelarjenje?

Odločitev sem sprejel leta 2018, ko smo po nekaj slabih letinah čebelarji spet pridelali veliko medu. Zaradi prodaje medu po nizkih cenah je bila dodana vrednost nizka. Zato sem se odločil za certifikat za ekološko čebelarjenje, ki je mojemu medu dodal vrednost. Sicer pa v čebelarstvu zaradi nezanesljivih letin potrebuješ zanesljiv vir dohodka, kar so zame subvencije za ekološke čebelarje. V čebelarstvu moraš prihodke smiselno razdeliti, tako da je ena tretjina dohodkov stabilnih, kot so sredstva iz raznih razpisov, v oddaljeni tujini so to denimo sredstva iz opravevanja. Druga tretjina dohodka naj bi bila razširjena dejavnost, kot sta na primer prodaja matic in čebeljih družin, zadnjo tretjino pa pridelava in prodaja medu. Pridelava medu ne sme biti edini vir dohodka, če nočeš biti v milosti in nemilosti okoljskih dejavnikov.

Zakaj pa je ekoloških čebelarjev še vedno precej malo?

V Sloveniji je glavna težava neozaveščenost potrošnikov, ki ne ločujejo ekološko in konvencionalno pridelanega medu. Ne razumejo, da je razlika v zdravljenju čebel in posledičnih ostankih, ki lahko pristanejo v medu.

Ekološka pridelava hrane je pogosto razumljena tudi kot okoljsko vzdržnejša pridelava. Je tudi ekološko čebelarjenje pot do večje trpežnosti okolja, če se tako izrazim?

Govorimo, da imamo težave v čebelarstvu, ki pa imajo skupni koren. Pred 400 leti na območju današnje Slovenije ni bilo veliko čebelarjev. Potem se je začela industrializacija, začela se je sečnja gozdov, na krčevinah sta se začela sejati grah in ajda, in čebelariti je začelo več ljudi. Zakaj so začeli čebelariti? Ker je bilo veliko medovitih rastlin. Nekoliko kasneje se je začela selitev ljudi v mesta, opuščena zemljišča pa so se začela zaraščati z malino, robido, reso in borovničevjem, tudi s kostanjem in lipo, kar vse dobro medi. Ob tem moramo vedeti, da se je bila kranjska čebela razvila in prilagodila na lokalne vremenske razmere. Čebelje družine so živele v majhnih gručah, ki so se spomladi hitro razvile na hrani iz sadnega drevja. Glavni vir hrane čebel sta bili

poletna paša in jesenska paša na ajdi. Potem so hitro prišle prve nižje temperature in čebele so se začele pripravljati na zimo. In čebeljih družin je bilo toliko, kot jih je dopuščala ajdova paša ali paša na strniščnih plevelih, sladkorja takrat ni bilo. Danes pomanjkanje paš nadomeščamo s sladkorjem, vemo pa, da čebelja družina za prezimitev potrebuje dovolj vitelogenina, ki ga matica in čebele hranilke ustvarjajo iz beljakovinske osnove, ki jo ponuja cvetni prah. Z opuščanjem kmetijstva smo izgubili jesenske paše, kot je bila denimo ajdova, ostaja nam spomladanska paša, v veliki meri na robiniji, ki redno pozebe, ter na lipi in kostanju. Iglavci so zaradi podnebnih sprememb vse manj medoviti. Od julija naprej nimamo paš, do novembra ali decembra, ko se začnejo prve nižje temperature, pa je še več mesecev. Včasih se je medenje kostanja zaključilo v avgustu, prve nižje temperature pa so bile že septembra in čebelje družine so ohranile zadostne zaloge cvetnega prahu za prezimitev. Zdaj cvetnega prahu ni dovolj in čebele so zaradi pomanjkanja hranil slabše. In tukaj je vidik ekološkega čebelarjenja, ki je povezan s skrbjo za okolje. Po evropski uredbi čebel v ekološkem čebelarstvu ni dovoljeno krmiti s sladkorjem (razen izjemoma), ampak se jim pušča med, kar ekološke čebelarje sili v zagotavljanje jesenskih paš s sajenjem medovitih rastlin, ki zagotavljajo več hrane za opravevalce in tako večajo trpežnost naravnih ekosistemov. Za tovrstno razumevanje ekološkega čebelarjenja si prizadevam tudi na nacionalni ravni.

Veljavni pravilnik za ekološko čebelarjenje v Sloveniji torej ekoloških čebelarjev ne sili v večjo skrb za okolje?

To je bolj stvar posameznih ekoloških čebelarjev. Čebelarji se moramo zavedati, da je veliko ceneje sodelovati z lokalnim kmetom, mu ponuditi seme, morda celo prispevati stroške za gorivo. Lahko lokalnim kmetom naredimo kakšen drevored, to je čebelarjem vse omogočeno. To je dolgoročno v bistvu bolj ekonomsko in ekološko kot prevažanje čebel. Hkrati se mora ekološki čebelar zavedati osnovnega principa ekologije, ki ga bo silil v to, da bo svojo dejavnost razvil tako, da bo poskrbel za svoje čebele s tem, da bo poskrbel za svojo okolico.

O vsestranskem vplivu čebelarjenja na posameznika

Čebelarstvo oziroma delo s čebelami je dejavnost, pri kateri se aktivirajo vsi čuti: gledamo in se veselimo živahnih čebel, vohamo njihov opojni vonj, okušamo njihove okusne pridelke, ki pripomorejo k našemu zdravju, poslušamo in že razlikujemo njihovo brenčečo pesem, na koži pa čutimo čebelo in seveda kdaj pa kdaj tudi njen boleč pik.

Elena Skok, univ. dipl. psih. (elena.skok@gmail.com)

V prvih dveh člankih sem opozorila na pomen mentorstva in na koristi dobrega društvenega življenja, v zadnjem članku pa se osredotočam na čebelarja posameznika in njegovo psihično blagostanje. Včasih so čebelnjak, pa tudi kaj podobnega, hudomušno po ljudsko poimenovali *kujavnik*. To je prostor, kamor se človek umakne pred vsem svetom in najde svoj mir. Večkrat sem že slišala odličen nasvet čebelarjem: »Preden pristopiš k čebelam, si očisti misli!« Kako preprosto povedano! Vse skrbi, nestrpnost, vse motilce v glavi in okolju izključimo, osredotočimo se le na čebele. To je čudovito stanje duha: ob delu s čebelami pozabljamo na ves svet okoli sebe – smo tukaj in zdaj. Temu bi lahko rekli tudi meditacija, ker smo čuječi, v stiku s samim seboj, prisotni v danem trenutku. Gre za stanje mirnosti, jasnosti in koncentracije.

Čuječnost pomeni poleg naštetega tudi zavedanje in sprejemanje lastnih čustev, objektivni pogled na težave in sposobnost prožnega razmišljanja. Pozorni smo na svoje misli, čustva, občutke in dogajanje v okolici. Dogajanje sprejemamo z radovednostjo, odprto in ne obsojajoče. Pozitivni učinki takšnih sposobnosti na psihično blagostanje so bili dokazani z mnogimi raziskavami. Tako vplivamo na zmanjšanje stresa, lažje obvladujemo jezo, žalost, bolečino in skrbi, torej s tem tudi skrbimo za svoje zdravje. Vredno se je potruditi, poglobiti vase in pridobivati večšine pozitivnega odnosa do sebe, soljudi, narave in sveta v stikih z dobro mislečimi ljudmi.

Svetovna zdravstvena organizacija opredeljuje zdravje kot stanje telesnega, duševnega in socialnega blagostanja, in ne le kot odsotnost bolezni. Živeti zdravo pomeni živeti zadovoljno in izpolnjeno življenje, pri čemer se uspešno spoprijemamo z izzivi, prispevamo k družbi in uresničujemo svoje potenciale.

Verjetno ste, dragi bralci, v čebelarstvu našli dejavnost oziroma konjiček, ki vas veseli. Nihče ne more biti dober čebelar, če ni naklonjen tem malim živalcam. Torej, želeli ste postati čebelar, vendar ste na začetku pri delu s čebelami čutili nemir, tremo, dvom, ali delate prav ... Celo občutki panike so vas obhajali, kadar niste vedeli, kaj naj storite v specifični situaciji. Če ste imeli srečo in imeli dobrega mentorja ter ob tem vztrajno poglobljali svoje znanje iz knjig in predavanj, je bilo takšno občutje le prehodno. Z vsakim novim obiskom čebel je vaša samozavest rasla in nemir je sčasoma zamenjal mir. Prevevajo vas občutki predanosti, zbranosti in zadovoljstva z uspehom. To pa so občutki, ki jih potrebujemo, da se počutimo dobro.

Vemo, da pozitivna čustva vplivajo na psihično blagostanje. Poiščimo jih! S sprejemanjem situacije takšne, kot je, z opazovanjem in uravnavanjem svojih čustev bomo na pravi poti k čustvenemu ravnotežju, miselni gibkosti in zdravemu pristopu k težavam. Ob določeni situaciji, ki v nas izzove negativna čustva, se raje umirimo, odmaknemo in ozavestimo svoja čustva in misli. Šele ko se zavedamo in znamo opazovati svoja negativna čustva, lahko spremenimo svoj odnos do njih. Vedeti namreč moramo, da čustva niso nespremenljiva dejstva, lahko jih obvladujemo in nanje lahko vplivamo.

Naj zaključim to mini serijo treh člankov z mislijo, da nas delo s čebelami osrečuje na mnogih ravneh. Čebelarjenje zdravi vpliva na nas osebno, omogoča nam medosebno komunikacijo, tako da sprejemamo znanje in izkušnje ter jih delimo naprej, na primer v odnosu začetnik – mentor, ter nam omogoča tovariške stike in nova prijateljstva v domačem društvu. Čebelarjenje skratka pozitivno vpliva na naše telesno, duševno in socialno blagostanje.

Foto: arhiv Elena Skok

O uporabi čebeljega strupa v apiterapiji

S čebeljim strupom je vsak čebelar večkrat v stiku, saj ga med delom, predvsem če ne uporablja zaščitne opreme, čebele večkrat pičijo. Ravno med delom z njimi je dr. Filip Terč prišel do pomembnega odkritja in postal pionir moderne apiterapije. Kot revmatičnemu bolniku so tegobe po delu pri čebelah (kadar so ga opikale) popuščale, zato se je že v letih 1878/79 poglobil v raziskovanje učinka apitoksina tj. čebeljega strupa na človeški organizem.

Nika Pengal (gospodicna.medicna@gmail.com)

Terč je med letoma 1878 in 1887 z apitoksinom zdravil 173 posameznikov, ki jim je zadal približno 39.000 čebeljih pikov, do 1912 pa naj bi od 658 bolnikov z apitoksinom ozdravil 543 primerov. Z eksperimenti in kritičnim kliničnim opazovanjem učinkov apitoksina na revmatizem je zgradil svojo čebeljo terapijo in, kakor je razvidno iz Terčevih spisov, hkrati utiral pot alergologiji in imunologiji, farmacevtsko industrijo pa posredno spodbudil k izdelavi apitoksinov pripravek.

Marčevski simpozij, posvečen Terču in svetovnemu dnevu apiterapije, ki je 30. marca, smo namenili ravno podrobnejši obravnavi čebeljega strupa v apiterapiji.

Ponekod je zdravljenje s čebeljim strupom dovoljeno, apitoksin je priznan kot dopolnilno zdravilo in njegova uporaba dovoljena pri nekaterih bolezenskih stanjih. Tudi pri nas se ga uporablja v zdravstvu, denimo pri zdravljenju alergije na čebelji strup, kar poteka strogo pod zdravniškim nadzorom.

Naravni apitoksin je brezbarvna, po vonju dražeča in po okusu zelo grenka tekočina. S posebno napravo zbrana in posušena tekočina je kristalizirana masa – čebelji strup v prahu. Topen je v vodi, ima pH med 4,5 in 5,5, pri čemer njegovi hlapljivi elementi nakazujejo kislost. V suhem stanju in zaščiteno pred vlago ohrani svoje lastnosti tudi več let.

Zanimivo je, da je čebelji strup termostabilen, saj mu ne škodi niti zamrzitev niti visoke temperature nad več kot 100 °C. Zato je po neželtem pik pravzaprav vseeno ali mesto grejemo ali hladimo, visoka temperatura ga ne bo uničila, prej bomo tvegali opekline. Uradna medicina svetuje hlajenje.

Čebelji strup je za človeka alergogen in s tem lahko tudi smrtno nevaren. V terapiji z apitoksinom je zato treba najprej ugotoviti, ali je pacient alergičen na čebelji strup ali ni. Če ni, ima lahko apitoksin v odmerku, ki mu ne povzroča alergijskega odziva, zanj prav nasproten, torej zdravilni učinek. Najpomembnejše snovi v njem so peptidi, med njimi predvsem melitin, ki povzroči bolečino, sicer pa *in vitro* (tj. v laboratorijskih okoliščinah) zavira rast rakavih celic, encimi, aktivni amini, ogljikovi

Apiterapevti čebeli po piku z natančno pinceto previdno izderemo želo, da čebela ne umre.

hidrati, glukoza in fruktoza, lipidi in aminokisline. Več kot 40 sestavin je koristnih za človeško zdravje, ker delujejo protibakterijsko, protivirusno, protiglivično,

Foto: arhiv Nika Pengal

protizajedavsko, krepijo presnovo, imunski sistem in manjšajo oksidativni stres. Poleg imunskega sistema apitoksin spodbuja še delovanje živčnega, endokrinega in srčno-žilnega sistema ter povečuje delovno sposobnost mišičja ter čas strjevanja krvi. Tega se je treba dobro zavedati pred operativnimi posegi in ženske v času menstruacije in nosečnosti. Deluje regenerativno na poškodovanih celicah in tkivih ter vpliva na elastičnost pooperativnih ran. Čebelji strup deluje na celotne organske sisteme: kardiovaskularni, prebavni, živčni in dihalni.

Na kakšen način natančno to deluje ni še popolnoma raziskano, vendar je potrjeno, da čebelji strup v določenih primerih zmanjšuje bolečine (revmatične), zmanjšuje količino holesterola v krvi, znižuje krvni tlak, poveča splošno napetost mišičnega tkiva in zaščitno moč organizma. Po dr. Kapšu so bolezni, ki jih zdravimo s čebeljim strupom, naslednje: povečan krvni tlak, migrene, astma, očesna vnetja (irititisi in iridociklitisi), vnetne infiltrate, tromboflebitise brez gnojnih procesov, endarteritise, aterosklerotične poškodbe ožilja, trofične rane in tiste, ki se slabo celijo, bolezni perifernega živčnega sistema (radikulitis, išias, hrbtni in drugi živci, medrebrne nevralgije, polinevritisi ipd.), deformirajoče spondiloartroze, nespesifične infekcijske poliartritise, revmatične bolezni (revmatični poliartritis, revmatične bolezni miškulature, revmatično bolezen srčne mišice, revmatični miokarditis in endokarditis).

Prevelika količina apitoksina pa tudi ogroža zdravje (toksičnost čebeljega strupa se je pri poskusih na živalih pokazala pri 2,8 mg/kg pri intravenoznem apliciranju) zato je zelo pomembno, da apiterapevt poskrbi, da se pacientovo telo pred naslednjo aplikacijo apitoksina razstrupi, pri čemer pomaga uživanje vseh čebeljih pridelkov in mesečna razstrupljevalna masaža z medom. Apitoksin se ne sme dajati ljudem, ki že trpijo za hujšimi ali celo življenje ogrožajočimi boleznimi. Pri kandidatih za terapijo z njim je treba paziti na imunski sistem, da je pred njo dobro podprt. Terapevt mora vedeti, da so z alergijo na čebelji strup bolj ogroženi tudi ljudje, ki nimajo dobro delujočega jetrno-žolčnega sistema, vranice, trebušne slinavke, želodca in dvanajstnika.

Čebeljim pikom se morajo izogibati tudi ljudje s srčno-žilnimi boleznimi, s presnovnimi motnjami in podhranjeni. Terapije ne izvajamo tik pred jedjo ali po njej, pri infekcijskih boleznih, tuberkulozi, raznih odvisnostih, insuficienci nadledvičnih žlez, bolezni ledvic, še posebno če so vezane na kemoterapijo, nefrit, policističnem stanju ledvic, proteinuriji, pri sepsi in vseh gnojnih boleznih, pa boleznih jeter in trebušne slinavke, prostate, bolezni oči, pri sindromu kronične utrujenosti v napredni fazi in psihičnih boleznih ter pri srčnem popuščanju.

Ob vseh omenjenih disfunkcijah, pri katerih se moramo izogibati čebeljemu strupu, pa je pravzaprav, razen možne sistemske alergijske reakcije, anafilaksije, tovrstna terapija vseeno možna, vendar strogo in samo pod zdravniškim nadzorom. Vsak izvajalec terapije s čebeljim strupom mora natančno poznati anatomijo in fiziologijo človeškega telesa ter sestavo in učinke čebeljega strupa.

S čebeljim strupom v apiterapiji delujemo na dva načina. Prvi je s čebelami z neposrednimi piki živih čebel, drugi način pa je tisti, ko uporabimo posušen čebelji strup v obliki kozmetičnih krem, masažnih krem ali v mazilih. Pri slednjem se lahko lotimo terapevtske masažne tehnike ali refleksoterapije, pri čemer uporabimo kremo s čebeljim strupom. V prvem primeru, torej s piki čebel, imamo glede na mesto pika več možnosti. To je lahko neposreden pik na prizadeto mesto ali pa na boleče mesto oziroma mesto, občutljivo na dotik.

Tehniki, ki se pri tem uporabljata, sta mikroapipunktura, pri tej uporabljamo samo strupni mešiček (čebeli izderemo želo z natančno pinceto in poskrbimo, da ne umira predolgo – jo stisnemo), s katerim izvajamo manj kot sekundo dolge vbode na določene točke telesa ali akupunkturne meridijane. Druga pa je tehnika s klasičnimi piki, ki se izvaja s čebelami na akupunkturne točke ali boleča mesta, pri čemer imamo možnost izvajanja terapije tako, da čebele ne umirajo – uporabimo dve različni pinceti; s prvo ujamemo čebelo, jo postavimo na mesto kjer želimo, da piči in jo nato z roko držimo na miru. Po nekaj minutah ji z drugo, zelo natančno pinceto izdremo želo v smeri zadka. Drugi način izvajajo zdravniki v obliki injekcij v ambulantah.

Apitoksin v pikih ali injekcijah se uporablja po tem, ko smo vse druge pristope z apiterapevtskimi pripravki že uporabili in nobena metoda ni dala pozitivnega rezultata. Telo je treba postopoma pripravljati na tovrstno terapijo, tako da se najprej naredi očiščevalna terapija, vzpostavi dober imunski sistem z uživanjem kakovostne prehrane, v katero sodijo vsi čebelji pridelki, poskrbimo za dovolj gibanja ter počitka.

Svetujemo, da vsakdo, ki bi rad uporabljal terapije s čebeljim strupom, predhodno preveri morebitno alergijo na apitoksin pri zdravniku alergologu, ki opravi test in preiskavo krvi. **Tovrstno zdravljenje pri nas ni dovoljeno, razen če ga izvaja zdravnik uradne medicine.** ■

Viri:

Kapš, P. (2012). *Zdravljenje s čebeljimi pridelki : apiterapija*. Novo mesto, Grafika Tomi, str. 127–138.

Stangaciu, S., Rayna-Cartabas, C. (2022). *Dobrega zdravja s čebelami: zdravljenje patologij s čebeljimi pridelki, rastlinami in tradicionalno kitajsko medicino*. Lukovica, Čebelarska zveza Slovenije, str. 54–60. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi692294/> (23. 3. 2023); Slovenska-biografija.si

Mesečna opravila v aprilu

Aprila je v naravi največ različnih cvetočih rastlin, na katerih čebele nabirajo medicino in cvetni prah. Raznoverstnost hrane je odlična podlaga za razvoj čebelje družine. Ker je vsak dan več čebel in zalege, je poraba hrane velika, zato jo do cvetenja češnje porabijo v celoti za razvoj. Ob ugodnem vremenu se ob cvetenju češnje, rešelike, maklena in regrata pojavljajo že prvi presežki. S prenašanjem medicine v medišče je vedno več čebel tudi v medišču.

Klavdijo Babič (klavdijo.babic@siol.net)

V drugi polovici aprila cveti mali jesen, ki pa vsako leto ne cveti obilno. Na jesenu se oskrbijo zgolj s cvetnim prahom. Opažam, da v letih, ko mali jesen dobro cveti, sledi dobra akacijeva paša. Že v začetku aprila je vse več trotov, vse več mladih čebel, ki v aprilu zamenjajo še zadnje zimske čebele. Ob zadostnem dnevnem donosu medicine, cvetnega prahu, vse več mladih čebel in pojavu trotov se začne intenzivni razvoj čebeljih družin. Čebele pregledujem vsakih 7 do 10 dni. Če mi čas dopušča, v začetku aprila, ko panji še niso prepolni čebel, poiščem matice in jih označim. Označim jih raje s ploščicami, ker so obstojnejše. Če označim z barvo, jo čez čas čebele odstranijo. Držim se evropske barvne tabele za označevanje matic.

Ko v družinah poteka silovit razvoj, ocenim čebelje družine. Z oceno od 1 do 4 ocenim naslednje lastnosti: pasemska čistost, mirnost, agresivnost, sedenje na satju, nagnjenost k rojenju, živalnost, čistilni nagon ter donos medu in cvetnega prahu. Družine s pretežnimi ocenami 3 in 4 imajo dobre lastnosti. Družinam, ocenjenim z 1 in 2, ob prvi priložnosti zamenjam matice. Samo manjši odstotek najbolj ocenjenih družin pa je primeren za vzrejo.

Kako čebelam pomagati, če se pojavi brezpašje aprila

Brezpašno aprilsko obdobje je velik stres za čebele. april je pregovorno muhast, hladen, s pogostim dežjem. Ozračje dodatno hladi še morje, ki je v tem obdobju hladno. Zaradi velikega obsega zalege je veliko čebel in zaloge hrane zelo hitro kopnijo. Čebele najprej porabijo medene vence okoli zalege, nato pa še hrano z ostalih satov. Zaradi podnebnih sprememb take razmere niso redkost. Kolikšna je poraba hrane, mi pove tehtnica. Ko tehtnica kaže tri dni zaporedoma negativni donos, pomagam družinam z dodajanjem medenih satov ob zalego iz zaloge. Ko zmanjka, začnem s krmljenjem sladkorne raztopine v razmerju 3 : 2 v korist sladkorja, vendar le do pojava medenja. S krmljenjem ne pretiravam, krmim sproti v manjših količinah, le toliko,

kolikor porabijo. Obilnejše krmljenje brez vnosa cvetnega prahu iz narave ne pripomore k hitrejšemu razvoju. S pretiranim krmljenjem družine zelo hitro preidejo v rojilno razpoloženje.

Namen aprilskih posegov

Aprilski posegi so namenjeni pospeševanju razvoja družin, gradnji satja, izenačevanju družin, pripravi čebel na izkoriščanje paš, zaviranju rojilnega razpoloženja pri najmočnejših družinah. Cilj je, da imam pred glavno akacijevu pašo čim več močnih družin, ki ne izrojiijo in bodo pašo izkoristile.

Pri začetnih aprilskih pregledih največjo pozornost namenim najmočnejšim in najslabše razvitim družinam.

Če najdem družino, ki je bila še v marcu dovolj številčna za nemoten razvoj in je v aprilu videti, kot bi se razvoj ustavil in glede na druge počasneje napreduje, pogledam, če družina kaže znake bolezni. Če jih ne, je vzrok slaba matica. V tem primeru ob lepem sončnem vremenu, ko čebele lepo letijo na pašo, prestavim vse sate iz plodišča na kozico. Najdem in uničim matico. V plodišče vstavim lepo razvito družino iz sedemsatnega panja z drugega stojišča. Šele ko je družina iz rezerve naseljena, ometem vse čebele iz satov na kozici na karton. Pašne čebele takoj poletijo nazaj v panj. Ker je družina iz rezerve že naseljena, si morajo pašne ometene čebele izprositi vstop v panj. Načeloma s tem ni težav. Na kartonu se čez nekaj časa mlade čebele spravijo v gručo, nato še njih stresem v panj. Ometene sate z zalego vstavim ob zalego ali okrepim družine, ki nekoliko zaostajajo v razvoju. Sate s hrano vstavim družinam, ki jim primanjkuje hrane, ali jih vstavim za dva dni v zamrzovalnik in s tem uničim morebitna jajčeca voščene vešče, nato jih ovijem v živilsko folijo in tako shranjeni še kako prav pridejo kasneje pri izdelavi narejencev.

Dobro razvitim družinam, ki gosto zasedajo vse ulice, širim gnezdo v horizontalni smeri z dodajanjem lepega, nekajkrat zaleženega sata v sredino gnezda, da ga matica čim prej zaleže. Ob robu gnezda ostajata medenoobnožinska sata. Če so preostali medeni sati v napoto, jih opremim z risalnim žebličkom in prestavim

v medišče. Teh satov ne iztočim. Uporabim jih kasneje pri izdelavi narejencev.

Izrezovanje trotovine

Gradilni satniki, ki sem jih vstavil marca, so zaleženi, v večini je trotovina zaprta. Z rednim izrezovanjem trotovine upočasnim razvoj varoj, ki jih zato lahko kasneje z ekološkimi sredstvi uspešno zatiram. Prvi troti so za razvoj družine nepogrešljivi. Če je trotovina na gradilniku zaprta, prvič izrežem le pol zaprte trotovske zalege. Kasneje izrezujem izmenično. Vso trotovino izrežem le družinam, pri katerih opazim pisane čebele. Družinam z najboljšimi lastnosti trotovine ne izrezujem. Ti troti so zelo pomembni za oprasovanje matic. Na izrezani trotovini z vilicami za odkrivanje satja izvlečem približno sto bub, da preverim napadenost z varojami. V tem obdobju varoj na bubah v večini primerov ne najdem. V primeru napadenosti se posvetujem z veterinarjem in po njegovih navodilih zatiram varojo.

Priprava okvirjev/satnikov, vtiranje in vstavljanje satnic

Satnike zažičim z inox žico. V prej zažičene satnike vtiram sproti, neposredno pred posegom. Če je v obdobju cvetenja češnje in rešeljike lepo vreme in se bo vsaj še en teden nadaljevalo, vstavljam družinam pred zadnji sat z zalego po eno satnico. Če so donosi obilnejši, vstavim najmočnejšim družinam dve satnici. V primeru slabega vremena satnic ne vstavljam. Starejše satje pomikam proti steni panja in ob priliki izločim. Vsako leto predvidim zamenjavo tretjine satja. Ob dobrih letinah ga zamenjam tudi več. Zgodi pa se, da je bilo vse leto medenje zelo slabo in čebele niso zgradile niti enega sata.

Izenačevanje družin pred akacijevu pašo

Med akacijevu pašo v družine čim manj posegam, zato družine preuredim prej. Najmočnejše družine se še pred akacijevu pašo razvijejo do vrhunca. Če se v gospodarski družini v desetsatnem AŽ-panju poleže osem satov zalege, je panj 90-% napolnjen. Do tega trenutka zalege ne odzvam, saj bi s prehitrim odvzemom zaustavil razvoj. Pazim le, da se v družini ne poruši razmerje med pokrito in odkrito zalego in da ima matica vedno dovolj prostora za zaleganje. Plodišče pravočasno razbremenim z odvzemom pokrite zalege s čebelami. Pomembno je, da ne bi po pomoti iz panja odvezel matice, zato jo najprej poiščem in ko jo najdem odzvam dva sata pokrite zalege s čebelami ter z njima okrepim slabše razvite družine. Kadar pred odvzemanjem pokrite zalege v dveh

Foto: Klavdijo Babič

Posneti robovi na okvirjih omogočajo lažje in hitrejše delo

poskusih matice ne najdem, odzvamem sate s pokrito zalego in čebele ometem v maticni panj. V primeru, da o čebele iz plodišča nočejo v medišče je zalega v plodišču na osmih satih, prevesim dva sata z mlado zalego in čebelami v medišče. v medišče vstavim ob zalego satnico, na drugo stran zalege pa sat s hrano.

Predvsem pri nakladnih panjih izenačim družine tudi z metodo zamenjave panjev - naletavanja čebel. Zamenjavo opravi ob lepem vremenu in začetku medenja akacije. Na mesto, kjer je bila postavljena močna družina, prestavim slabše razvito družino, močno pa na mesto slabše družine. Slabša dobi pašne čebele močnejše družine, močnejša družina jih izgubi, vendar sta ob paši obe uspešni.

Točenje medu v aprilu

Ko ob cvetenju češnje, rešeljike, maklena in regrata čebele začnejo nositi medicino v medišče, odzvamem iz panja morebitne sate s hrano, ki sem jih prestavil iz plodišča in jih opremil z risalnimi žeblički. S tem preprečim, da bi sladkorna raztopina ob točenju prešla v med. Da bi iztočil sorten akacijev med, morajo biti medišča pred pašo iztočena. Če je pred akacijevu pašo nabranega medu malo, ga prestavim v medišča nekoliko slabše razvitih družin. Iz teh panjev iztočim cvetlični med, pomešan z akacijevim. Ker je načeloma elektroprevodnost višja od 0,3 mS/cm, ga označim kot cvetlični med. Zaradi prisotnosti medicine maklena, češnje in rešeljike se dogaja, da je elektroprevodnost kljub drugačnim senzoričnim lastnostim višja od 0,8 mS/cm. Po pravilniku je treba tak med označiti kot gozdni. Ta vrsta medu je med kupci zelo zaželen.

Čmrlji so pesticidom lahko izpostavljeni še bolj kot medonosna čebela

Čeprav bi mogoče sklepali, da so čmrlji zaradi svoje velikosti manj občutljivi na fitofarmacevtska sredstva (FFS) kot medonosna čebela, to ne drži. Razlog so razlike v življenjskem krogu in dnevni dejavnosti.

doc. dr. Danilo Bevk, Nacionalni inštitut za biologijo (danilo.bevk@nib.si)

Del sadjarstva je tudi uporaba fitofarmacevtskih sredstev (FFS). Kot vsa »zdravila« imajo tudi FFS manjše ali večje neželene učinke, zato mora biti njihova uporaba preudarna in v skladu z navodili. Nekatera FFS so škodljiva tudi za čebele oziroma opraševalce. Njihova uporaba je zato v času cvetenja sadnega drevja v celoti prepovedana ali pa dovoljena le, ko opraševalci niso dejavni. V tem primeru je dovoljena uporaba v nočnem času, in sicer od dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom.

Navodilo za uporabo FFS je prilagojeno predvsem dnevni dejavnosti medonosne čebele, ki pa ni enaka kot pri divjih opraševalcih. Evropska agencija za varnost hrane (EFSA) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS sta zato podprla raziskavo *Potencialna izpostavljenost čmrljev in drugih divjih opraševalcev pesticidom pri škropljenju zgodaj zjutraj in zvečer*. Raziskava je potekala pod vodstvom Nacionalnega inštituta za biologijo, v njej pa je sodeloval tudi Kmetijski inštitut Slovenije. Glavni cilj triletnega projekta je bil poglobiti znanje o dejavnosti opraševalcev v sadovnjakih in pridobiti podatke, ki so potrebni za boljše upravljanje varstva rastlin. Raziskava je potekala v Poskusnem sadovnjaku na Brdu pri Lukovici in sicer v letih 2019, 2020 in 2021. Spremljali smo dejavnost opraševalcev na cvetoči podraži, jablani in ameriški borovnici. Opazovanja so potekala na vzorčnih mestih, in sicer od 5. ure zjutraj do 21. ure zvečer. Skupaj smo opravili 90 celodnevni opazovanj in našli 141.672 opraševalcev. Za vsakega smo dobili podatek, ob kateri uri, na kateri rastlini in v kakšnem vremenu je bil dejaven.

Z raziskavo smo dobili dober vpogled, kdo oprasha jablo, in ameriško borovnico, predvsem pa, kdaj so bili posamezni opraševalci dejavni, kar je bil glavni namen raziskave. V splošnem so bile medonosna čebela, čebele samotarke in muhe trepetavke najdejavnejše v osrednjem, najtoplejšem delu dneva. Čmrlji so postali dejavni veliko bolj zgodaj zjutraj in zvečer kasneje zaključili. Dejavni so postali že pred 6. uro zjutraj, zadnje pa smo lahko opazili še po 20. uri zvečer. Kaj ti rezultati pomenijo z vidika uporabe FFS? Škropljenje samo v nočnem času (če je dovoljeno) je zagotovo zelo učinkovito z vidika varovanja medonosne čebele in tudi čebel samotark in muh trepetavk. Ker ti opraševalci spomladi postanejo zares dejavni šele po 9. uri, se do takrat ostanki FFS že posušijo oziroma razgradijo. Čmrlji, ki postanejo dejavni veliko prej, pa so ostankom veliko bolj izpostavljeni. Podobno je zvečer:

če škropimo prezgodaj, najbolj ogrožamo čmrlje. Razlik pa s tem še ni konec. Pri čmrljih prezimijo samo matice, ki potem spomladi zasnujejo nova gnezda in ustvarijo nove družine. V času cvetenja sadnega drevja so delavke še zelo redke, zato veliko večino opraševanja opravijo matice. To pomeni, da so matice čmrljev pesticidom izpostavljene neposredno. Vsaka napaka pri uporabi FFS tako lahko vodi v zastrupitev matic in tako do propada gnezd. Medonosna čebela je s tega vidika FFS izpostavljena veliko manj, saj matice nikoli ne nabirajo hrane in zato pesticidom niso izpostavljene neposredno. Seveda tudi zastrupitev dela čebeljih delavk ni zanemarljiva, vendar pa ni nujno tako usodna.

Kdaj torej škropiti, da bo škoda čim manjša? Sredstva, ki so nevarna za čebele, a jih je dovoljeno uporabljati ponoči, je najvarneje uporabiti pozno zvečer. Tako pozno, da niso dejavni niti čmrlji (spomladi je to po 21. uri, poleti po 22. uri). Do jutra se bodo ti pripravki tako že posušili in ne bodo ogrožali čmrljev.

Omeniti je treba, da tudi ta navodila niso popolna. Prilagojena so dnevno dejavnim opraševalcem oziroma žuželkam. Mnoge žuželke so v sadovnjaku tudi ponoči, zato je zelo pomembno, da škropimo samo toliko in takrat, ko je to zares nujno in učinkovito, hkrati pa izvajamo tudi vse druge ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni in škodljivcev.

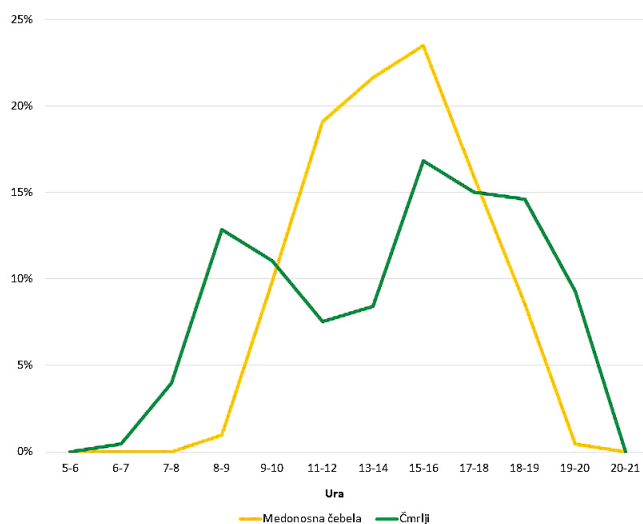

Diagram 1: Primerjava dejavnosti čez dan pri medonosni čebeli in čmrljih na jablani leta 2019. Kar 13 % vseh zabeleženih čmrljev smo našli že med 8. in 9. uro, medtem ko je bilo v tem času dejanih samo 1 % čebel.

Odprtje učnega čebelnjaka ČD Novo mesto

Čebelarji ČD Novo mesto smo septembra 2022 pripravili slovesno odprtje novega učnega čebelnjaka. Vsa mizarska in tesarska dela, ki jih ni bilo možno opraviti na terenu, so se opravila v mizarski delavnici predsednika društva Franca Kobeta. Skupno je bilo pri gradnji opravljenih 4500 delovnih ur. V čebelnjaku so urejeni: učni prostor z 18 AŽ-panji, komora za apiterapijo in točilnica. Zgradili smo tudi ribnik in sanitarije, parcela okoli čebelnjaka pa je zasajena z medovitimi rastlinami.

Anton Režek

Seminarji svetovalcev specialistov

ČZS, JSSČ, najavlja seminarje svetovalcev specialistov na različne teme (seminar o cvetnem prahu, o medu, o propolisu, o apitehničnih ukrepih, o tehnologiji čebelarjenja v nakladnih panjih in čebelarjenja v AŽ-panjih, o tehnologiji pridelave čebeljega strupa, o vzreji čebeljih matic za lastne potrebe, o gozdnem medenju s terenskim

ogledom). Seminarji (teorija in praksa) bodo potekali maja in junija, odvisno vremenskih razmer ter stanja v naravi. Za udeležbo na seminarjih je obvezna prijava. Obvestilo za prijave in urnik posameznih seminarjev bomo objavili v prvi polovici aprila na spletni strani ČZS.

ČZS

Napredovanje zbiranja sredstev za izgradnjo slovenskega Apis centra

Objavljamo QR-povezavo, ki vodi do podstrani na spletni strani ČZS, na kateri si lahko preberete o zbiranju sredstev za izgradnjo slovenskega Apis centra.

Vsa nakazila finančnih prispevkov gredo v celoti na namenski račun:

Deželna banka Slovenije: SI56 1934 0501 5254 081.

Vlado Pušnik, predsednik gradbenega odbora

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obvešča čebelarje in čebelarske organizacije o objavi javnih razpisov

Za podaljšano obdobje Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 od 1. avgusta 2022 do 31. decembra so javni razpisi v pripravi in bodo objavljeni po sprejetju Uredbe o spremembi Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022, ki bo predvidoma objavljena 31. marca 2023. To so razpis za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme, razpis za sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu in razpis za vzdrževanje učnih čebelnjakov za obdobje avgust – december 2022. Po objavi Sklepa o določitvi seznama čebelarske opreme, zdravil, sadik medonosnih rastlin ter najvišje višine priznanih stroškov nakupa opreme, zdravil, sadik in nakupa oziroma cene izdelave satnice za namen izvajanja intervencij v sektorju čebelarskih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 sledi naslednja serija razpisov v aprilu 2023.

To so:

- sofinanciranje nakupa čebelarske opreme,
- sofinanciranje nakupa satnic s certifikatom ali z analiznim izvidom,
- sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu in
- sofinanciranje sadik medovitih rastlin, posajenih za čebelarjenje in ne za pridelavo rastlin.

Tem bodo sledile objave razpisov za:

- promocijo čebelarstva,
- vzdrževanje učnih čebelnjakov in
- sofinanciranje obnove tipičnih čebelnjakov.

V junijskem terminu bosta objavljena še razpisa za:

- podporo čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov in
- subvencioniranje vzreje čebeljih matic.

MKGP

Priporočene cene medu in čebeljih pridelkov za leto 2023

Komisija UO ČZS za ekonomiko in komisija UO ČZS za tržno usmerjene čebelarje sta letos skupaj sprejeli sklep o priporočenih cenah za čebelarje pridelke, ki čebelarjem predstavljajo orientacijsko vrednost za določanje cene pri prodaji čebeljih pridelkov v okviru svojega čebelarstva. Predvsem to velja za prodajo na domu. Priporočene cene čebelarjem predstavljajo vodilo, da čebeljih pridelkov ne prodajajo po nizkih cenah glede na ostale cene in da se držijo priporočenih zneskov ter s tem povečajo svoj dobiček. Znesek, ki ga je kupec pripravljen odšteti za določen izdelek je namreč odvisen predvsem od tega, koliko potrošniki cenijo ta izdelek ali storitev.

Mojca Pibernik, svetovalka JSSČ za ekonomiko čebelarstva

Viri:

Komisija UO ČZS za ekonomiko - Priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2023.

Petra Bračko - USMERITVE ZA DOLOČANJE PRODAJNIH CEN ČEBELJIH PRIDELKOV, 2022

Indeksi cen življenjskih potrebščin (<https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10869>, Spletna stran Statističnega urada RS)

Priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2023:

Čebelji pridelek	Cena (EUR)	Cena medu za sheme višje kakovosti (SMGO, Kraški in Kočevski med, itd.)	Cene čebeljih pridelkov iz ekološke pridelave
Cvetlični med (900 g)	13,3	16,0	17,3
Akacijev med (900 g)	14,0	16,8	18,2
Lipov med (900 g)	14,0	16,8	18,2
Gozdni med (900 g)	14,8	17,8	19,2
Kostanjev med (900 g)	14,8	17,8	19,2
Smrekov med (900 g)	16,2	19,5	21,1
Hojev med (900 g)	17,8	21,3	23,0
Cvetni prah (0,1 kg) osmukanec sušen *	6,5		8,3
Cvetni prah (0,1 kg) osmukanec sveži, globoko zamrznjen *	6,5		8,3
Cvetni prah izkopanec (0,1 kg) *	38,9		50,7
Propolis (10 g)	4,1		5,3
Propolis (10 g) pridobljen na ustreznih mrežicah	6,5		8,3
Matični mleček (10 g)	13,0		17,1
Vosek (1 kg)	11,2		14,1
Vosek deviški (1 kg)	19,5		25,4
Čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	15,3		20,1
Gospodarska matica	17,91		
Rodovniška matica	58,75		
Matičnik	5,92		

Mojca Pibernik – nova svetovalka JSSČ, specialistka za ekonomiko čebelarjenja

040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

S prihodom pomladi se je tudi zame začela nova poklicna pot specialistke za ekonomiko čebelarjenja. Čebele in čebelarstvo sta bila ena izmed glavnih razlogov, zakaj sem se odločila za študij biologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Med magistrskim

študijem sem se navdušila nad vsemi opravevalci in tudi magistrirala z nalogo, ki je raziskovala dejavnost opravevalcev na črnem ribezu, navadnem jagodnjaku in ameriški borovnici. Pot sem nadaljevala v raziskovalni skupini za divje opravevalce na Nacionalnem inštitutu za biologijo. V prostem času se ukvarjam z glasbo in športom, najraje pa sem v naravi, obkrožena z vso pestrostjo živega sveta.

Poleg samih čebel in njihove dejavnosti ter vloge v ekosistemu me zanimajo tudi čebelji pridelki in

njihov vpliv na naše zdravje. Želim si, da bi dvignili zavest o kakovosti čebeljih pridelkov, izdelanih pri slovenskih čebelarjih, in s tem bolj cenili njihovo pomembnost. V okviru delovanja Javne svetovalne službe v čebelarstvu (JSSČ) si želim povišati zavedanje o dragocenosti čebel in njihovih pridelkih za ljudi in okolje.

Povprečna maloprodajna cena medu v letu 2022

Komisija UO ČZS za ekonomiko čebelarjenja in Komisija UO ČZS za tržno usmerjene čebelarje sta na svojih sejah, ki sta potekali 8. marca 2023, sprejeli sklep, na podlagi katerega sta v skladu s 13. členom Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarjem

pašnem redu in programu napovedi medenja (Ur. l. RS, št. 60/13) ugotovili in potrdili povprečno ceno medu v prodaji na drobno v letu 2022, ki jo je potrdil tudi UO na svoji redni seji 23. marca 2023. Ta je osnova za obračun povračila stroškov, ki

jih imajo izvajalci pašnega reda pri razporejanju čebel. Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2022 je bila 13,54 EUR/kg. Po pravilniku se pašnina obračunava v vrednosti 10 % od cene 1 kg medu v prodaji na drobno.

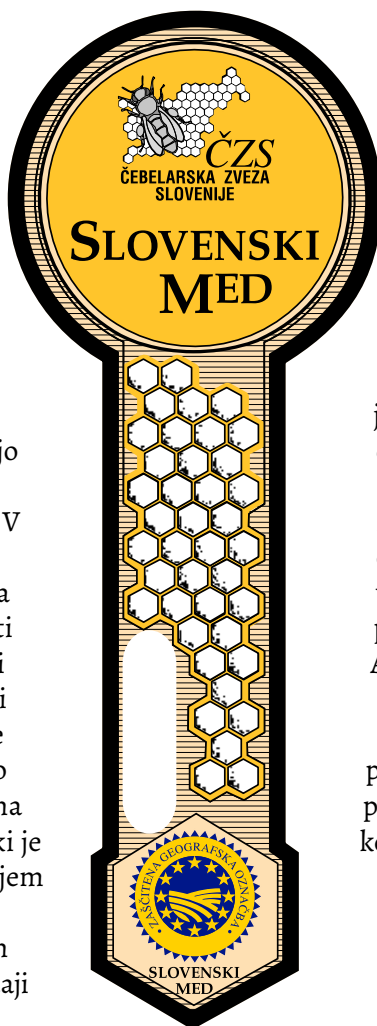
Tina Žerovnik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarstva

Boljša prihodnost za uporabnike shem kakovosti

S prvim aprilom začnemo triletni projekt promocije medu iz shem kakovosti, ki bo sofinanciran iz evropskih sredstev. Potekala bo promocija za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščitnim geografskim poreklom.

Glavni namen projekta je ozaveščanje potrošnika o pomenu medu višje kakovosti, kjer se bodo izpostavljali višja kakovost medu, kot jo predpisuje državni Pravilnik o medu, sledljivost pridelave in znano poreklo. V sklopu projekta se bodo odvili številni promocijski dogodki, Čebelarstva zveza bo izdelala promocijska gradiva, hkrati pa se bodo lahko čebelarji izražali na področju izboljšanja ekonomičnosti pri prodaji medu, vključenega v sheme kakovosti. Pridružite se nam, da bomo z medsebojnim sodelovanjem gradili na prepoznavnosti kakovostnega medu, ki je pridelan v sožitju med naravo, čebelarjem in čebelami.

Kako lahko sodelujem pri projektu in s tem izboljšam ekonomičnost pri prodaji medu iz shem kakovosti?

- ČZS bo čebelarjem, ki so vključeni v sheme kakovosti, razdeljevala promocijske materiale, ki so vir informacij za potrošnika in ga spodbujajo k nakupu medu iz shem kakovosti.

- S sodelovanjem in povečanjem vaše prepoznavnosti na kulinarčnih dogodkih, tržnicah, festivalih, kjer se bo izvajala promocija shem kakovosti.
- S popestritvijo dogajanja na vašem prodajnem mestu na dogodkih, ki se jih nameravate udeležiti v obliki različnih delavnic in degustacij.

K sodelovanju vabimo tudi čebelarje, ki še niso uporabniki shem, da se priključijo certificiranju. Natančne informacije glede vključevanja v sistem certificiranja so na voljo pri svetovalcu za zagotavljanje varne hrane Aljažu Debelaku na: aljaz.debelak@czs.si ali 040/436 519.

Več informacij glede možnosti sodelovanja pri promocijskih dejavnostih in dodatna pojasnila glede projekta vam bo podala koordinatorka Tina Žerovnik na: tina.zerovnik@czs.si ali 040/436 513.

Tina Žerovnik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarstva

Vabilo k sodelovanju pri testiranju čebeljih matic v pogojih reje

Sodelavci Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS) vabimo gospodarsko usmerjene čebelarje, da v čebelarski sezoni 2023/2024 sodelujete pri testiranju čebeljih matic v pogojih reje (progeno testiranje). Za čebelarje, ki se boste vključili v testiranje matic, bomo izvedli usposabljanje in pripravili program oz. navodila za testiranje. Matice boste prejeli predvidoma v četrtek, 8. junija 2023. Vloge sprejemamo do 14. maja 2023 (01/280 52 41, manca.kojek@kis.si).

Manca Kojek, KIS

Za nami je uspešno izvedena akcija »Dneva sajenja medovitih rastlin«

Čebelarji smo ponovno pokazali, da zmoremo stopiti skupaj in izboljšati teren za oprasovalce. Prvi del zgodbe, ki se ji je pridružilo 500 prostovoljcev čebelarjev, je bila setev semen gozdnih drevesnih vrst 4. marca na območju Mirenskih borov v organizaciji ČZS, JSSČ, podjetja HOFER in Zavoda za gozdove.

Posejali smo semena trokrpega javorja, topokrpega javorja, lipe in lipovca ter maklena, skupaj 300 kg na 20 ha pogorelega gozda, in s tem pripomogli k ponovni obnovi gozda na Krasu. Zahvala čebelarjem, ki ste sodelovali, in sicer iz ČD Kočevje, ZČD

Ptuj, ČZD Pomurje, ČZ Koroške, ZČD Cerknica, ČZ Bele krajine, ČZD Štajerske, ČZ Krško, ČZ Gorenjske, ČZ SAŠA, ČD Zagorje in nekateri v lastni režiji.

Zadnjo soboto v marcu (25.) pa smo širši javnosti predstavili pomen sajenja medovitih rastlin. Izvedli smo razpis za sadike medovitih rastlin in dreves ter organizirali 13 prevzemnih lokacij po Sloveniji za sadike, ki ste jih posamezna čebelarska društva prevzela in jih

Foto: Tomaž Samec

posadila v skupni prostor. Zahvaljujemo se donatorjem, pokroviteljem (BAUHAUS Trgovsko podjetje, d. o. o., HOFER trgovina d. o. o., Banka Intesa Sanpaolo d.d., Slovenski državni gozdovi, d. o. o.), MKGP in MOP RS za nakup sadik medovitih rastlin in dreves.

Tomaž Samec, svetovalec specialist
za varno hrano pri JSSČ

VAROJA-TEST: Sladkorni test za določanje napadenosti z varojami v čebelji družini

Varoja-test je preprosta in zanesljiva metoda (po Pietropaoli in sod., 2021), s katero določimo število odraslih varoj v čebelji družini. Število varoj nam pomaga pri odločitvi, kdaj je treba ukrepati (v skladu z navodili pristojnega veterinarja oz. Nacionalnega veterinarskega inštituta – NVI).

Komplet VAROJA-TEST vsebuje testno posodico z mrežastim in vrhnjim pokrovom, manjši lonček ter komplet kartic s kratkimi navodili in grafi.

Dodatni material, ki ga potrebujete za izvajanje Varoja-testa: večja plastična posoda ali plastična folija, jedilna žlica, mleti sladkor, plitvi krožnik (plastični ali papirnati), voda (ni nujno).

Kdaj in kako izvajamo sladkorni test:

1. Sladkorni test izvajamo v času, ko v naravi ni nektarne paše.
2. Izberemo sat z zalego in čebelami.
3. Preverimo, da na satu ni matice. Čebele otresemo v večjo posodo ali na folijo.
4. Manjši lonček napolnimo s čebelami do vrha.
5. Čebele stresemo iz lončka v testno posodico, dodamo dve žlici mletega sladkorja, pokrijemo z mrežastim in nato še z vrhnjim pokrovom. Mleti sladkor mora biti brez grudic.
6. Pokrito testno posodico s čebelami vrtimo vsaj eno minuto.

7. Odpremo vrhnji pokrov in skozi mrežasti pokrov sunkovito stresamo sladkor na belo površino ali krožnik. Na krožnik lahko dolijemo nekaj vode, da se sladkor stopi in so odrasle varoje vidnejše.
8. Preštejemo varoje in odčitamo rezultat z grafa glede na mesec izvajanja testa.
9. Če je število varoj znotraj oranžnega polja, je potrebno ukrepanje (v skladu z navodili NVIja).
10. Čebele vrnemo v panj.

Cena artikla je : 7,30 EUR + PTT

**Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00
ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si**

Komplet Varoja-test in QR-koda s povezavo do videoposnetka s praktičnim prikazom uporabe.

Usposabljanja svetovalcev specialistov za ekonomiko v letu 2023

ČZS, JSSČ, želi s tem obvestilom pri čebelarških društvih in območnih čebelarških zvezah preveriti potrebo po izvedbi usposabljanj in svetovanj v organizaciji njenih svetovalcev specialistov s področja ekonomike čebelarjenja. V programu JSSČ za leto 2023 je predvideno tudi določeno število posameznih usposabljanj in svetovanj (v preglednici), ki bodo po načelu enakomerne zastopanosti območij potekala po vsej Sloveniji. Povratna informacija s terena nam bo pomagala pri načrtovanju usposabljanj, zato vabimo čebelarska društva in zveze, da svoje morebitne potrebe (navedite naslov izobraževanja) najpozneje do 3. maja 2023 sporočite na e-naslov: tina.zerovnik@czs.si.

Izdelava razvojnih načrtov

Čebelarska dejavnost poleg pridelave medu ponuja številne priložnosti in širok spekter dejavnosti ter možnosti za razvijanje podjetniških idej. Preden se lotimo novega posla, je pomembno, da se tega lotimo premišljeno in načrtno. Najprej določimo strategijo razvoja, pri čemer izdelamo načrt poti do cilja. Dandanes ni tako, kot je bilo včasih, ko sta bili za uspešnost dovolj pridnost in delavnost. Nenehne zahteve po izboljšanju donosnosti zahtevajo strateško razmišljanje in učenje podjetniškega obnašanja ter odločanja tudi na področju čebelarstva.

Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev

Čebelarji imajo številne možnosti kandidiranja na razpisih za pridobitev finančnih sredstev, ki omogočajo naložbe v domače čebelarstvo. Pridobitev sredstev na razpisih omogoča razvoj čebelarstva in izboljšanje možnosti za poslovno uspešnost. Na predavanju so podrobneje predstavljeni ukrepi in pogoji za kandidiranje na razpise na področju čebelarstva (sofinanciranje čebelarske opreme in racionalizacija sezonske selitve panjev) ter možnosti kandidiranja čebelarjev na drugih razpisih v okviru kmetijske politike.

Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja

Čebelarji se pri opravljanju čebelarstva kot osnovne kmetijske dejavnosti srečujejo s številnimi izzivi in vprašanji na področju davčne zakonodaje in zakonodaje na področju prodaje. Predavanje se osredotoči na pogoje in pravila pri prodaji čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov, opredeli in primerja možnosti ter prednosti in slabosti različnih obdavčitev za čebelarje ter opiše postopek, pogoje in opredelitev dopolnilnih kmetijskih dejavnosti, ki jih lahko izvajajo čebelarji.

Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov

Sodoben trg ponuja številne možnosti prodaje in trženja raznovrstnih izdelkov. Pri prodaji uporabljamo različne prodajne poti, hkrati pa tudi raznovrstne trženjske pristope, ki so prilagojeni očem sodobnega kupca. Na predavanju bodo udeleženci seznanjeni z osnovnimi principi in vodili učinkovitega trženja ter z možnostmi in pristopi za trženje in pridobivanje dodane vrednosti na primeru čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov. Uspešno trženje prispeva k boljšemu poslovanju čebelarstva.

Izračun lastne cene

Čebelarjenje in ukvarjanje s čebelami na eni strani za čebelarje ponujata številne pozitivne lastnosti, na drugi strani pa je preudarno sproti beleženje stroškov, da na ta način orišemo finančno stanje čebelarstva. Na predavanju udeleženci spoznajo preprosto kalkulacijo, ki vsakomur omogoča preprosto nadziranje stroškov in možnost preudarnega gospodarjenja v okviru čebelarstva, hkrati pa so na predavanju predstavljeni načini, ki omogočajo čebelarjem, da pridejo do večjega dobička.

ČZS

Avtomatski telefonski odzivnik opazovalnih postaj

Obveščamo vas, da je z začetkom marca začel delovati avtomatski odzivnik, ki poroča o stanju donosov na opazovalnih postajah. Telefonska številka, kamor lahko pokličete je še vedno ista 01/7296 120. Sedaj je Slovenija razdeljena na zahodni in vzhodni del, ta dva dela pa na posamezne regije. Ob klicu na telefonsko številko odzivnika vas bodo pričakala glasovna navodila, ki vas bodo pripeljala do ustrezne regije, v kateri se nahaja čebelarska tehnična, katere podatek vas zanima.

Poleg tega so vsi podatki dostopni preko spletne aplikacije e-cebelar. Informacije tekočega dne so na obeh virih dostopne po 22.00.

Aleš Bozovičar, ONS

Natečaj strokovne in otroške čebelarke literature, izdane v Sloveniji v letih 2021 in 2022

ČZS, JSSČ, razpisuje natečaj strokovne in otroške čebelarke literature, izdane v Republiki Sloveniji (RS).

Natečaj je namenjen vsem (čebelarke organizacije, društva, institucije, zveze, posamezniki ...), ki delujejo na območju RS in so v zadnjih dveh letih (2021 in 2022) izdali strokovno ali otroško čebelarsko literaturo oz. publikacijo.

Za literaturo oz. publikacijo se štejejo knjige ali brošure, ki so izdelane, izdane v fizični ali elektronski obliki, namenjene za uporabo v javnosti, s čebelarsko vsebino.

Razpisujemo dve kategoriji:

- strokovna literatura,
- otroška literatura.

Literaturo je treba poslati na naslov Čebelarska zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, do 31. avgusta 2023. Rezultati bodo znani oktobra 2023, objavljeni pa bodo na spletni strani ČZS in v glasilu Slovenski čebelar. Vsi prijavljeni boste obvestilo o izboru dobili po elektronski pošti, vabilo na podelitev priznanj pa bo poslano tudi po klasični pošti. Najboljši založnik bo za nagrado dobil recenzijo izbrane literature v reviji Slovenski čebelar v letu 2023 in priznanje na podelitvi. Prijavljeno literaturo bo pregledala in izbrala posebna komisija.

Vse dodatne informacije prejmete pri Barbari Dimc: 041/370 409 ali barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica

Vabilo na čebelarski pohod

Na prvo majsko soboto, 6. maja 2023, se bomo čebelarji in vsi ljubitelji pohodov podali na pohod.

Kratek opis letošnje poti, ki bo obsegala pribl. 30 km

V zgodnjih jutranjih urah (4.00) se bomo zbrali pred Čebelarskim centrom Slovenije na Brdu pri Lukovici. Prečkali bomo avtocesto in se usmerili levo proti vasi Gradišče. Pot nas bo peljala proti jezeru, nadaljevali bomo po gozdu do vasi Vinje in Negastrn. Po gozdu se bomo vzpeli proti zgornjemu delu Limbarske gore, kjer je čudovit razgled in prva postojanka. Nadaljevali bomo v smeri Hrastnika pri Moravčah skozi Vrh in proti Tlačnci, čez greben do Vrhja nad Mlinšami. Spustili se bomo do sosednje vasi Dolgo Brdo in Žvarovlje.

Odšli bomo po grebenki razgledni stezi mimo turistične kmetije Arbi na kucelj Rigelj do zaselka

Podosredek, kjer se bomo spustili do Razpotja in mimo gradu Medija prispeli do Čebelarskega doma Izlake. Sledi postanek pred domom, kjer si bomo nabrali moči za zadnji del pohoda. Odšli bomo proti Šemniku, kjer bomo zavili proti Strahovljam za peskokopom Borovnik v Zlato Polje nad Kisovcem, kjer se nam bo prvič odkrilo Zagorje. Še prej pa mimo skakalnic v gozd Repnik in že bomo v predmestju Zagorja. Ostal nam bo samo še sprehod čez Zagorje do OŠ Ivana Skvarča, kjer bomo okoli 12. ure. Po predahu se bomo pridružili zaključni prireditvi, tekmovanju mladih čebelarjev v Zagorju na OŠ Ivana Skvarča. Vabimo vse čebelarje in ljubitelje pohodov, da se nam pridružite, saj naš čaka čudovita pot z razgledom in druženjem, predvsem da podpremo naše mlade čebelarje, ki so z zanimanjem začeli spoznavati svet čebelarstva.

Prijavnina na pohod: 5,00 EUR.

Prijave in vse informacije na: ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00.

ČZS

www.belinka.com

 belinka

belinka

Pristojnosti čebelarских друštev pri upravljanju čebelarских pašnih redov

Čebelarska društva (ČD), ki imajo v skladu z 22. členom Zakona o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15; v nadaljevanju: zakon) in 5. členom Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarском pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/13; v nadaljevanju: pravilnik) potrjene čebelarske pašne rede (ČPR), MKGP pooblašča, da upravljajo stojišča, ki so jih registrirala in so zavedena v Registru čebelnjakov.

Pristojnost je lokalno omejena na območje občine, kjer ima ČD sedež, oziroma drugače, če se tako dogovorijo s sosednjimi ČD. Stojišča se namreč registrirajo po katastrskih občinah, zato se sosednji ČD lahko dogovorita, da si mejne katastrske občine med seboj razdelita po lastni presoji.

ČD upravljajo stojišča na način:

- da določijo pravila vodenja ČPR-jev;
- da pridobijo soglasje lastnika zemljišča;
- da vodijo glede upravljanja ČPR-ja evidenco, skladno s pravilnikom;
- da stojišča registrirajo v Registru čebelnjakov;
- da urejajo stojišča in njihovo okolico na način, da je možna namestitev čebelnjakov;
- da razporejajo čebelnjake na stojišča (dodeljevanje stojišč, ukrepi med namestitvijo čebel in umik čebel), skladno s pravilnikom.

Pri tem ČD ne smejo posegati v pravice čebelarjev pri namestitvi čebel na lokacije registriranih čebelnjakov oziroma začasnih čebelnjakov. ČD prav tako niso pooblaščenca, da bi v kakršnem koli oziru podajala mnenja oziroma soglasja k namestitvi čebel izven lokacij stojišč, ki so jih registrirala. To pomeni, da čebelar za premik ali namestitev čebel na lokacijo registriranega čebelnjaka oziroma začasnega čebelnjaka ne potrebuje soglasja lokalnega ČD. Takšnih pooblastil jim glede na obstoječo zakonodajo ne morejo podeliti niti občine.

Če bi občine sprejele odloke, ki bi posegali v regulacijo premikov čebel, in ČD pooblastile, da bi k namestitvam čebel na njihovem območju ta podajala soglasja, bi bil takšen odlok v neskladju z zakonom.

Naj zaključimo še z določilom pravice do nemotene reje: V skladu z 10. členom zakona lahko imetnik oziroma rejec živali nemoteno redi domače živali na kmetijskih zemljiščih in v objektih za rejo, ki so njegova last ali jih ima v najemu ali zakupu, v primeru čebelarjenja tudi na neobdelovalnih kmetijskih zemljiščih, če izvaja rejo v skladu s predpisi. Nihče ne sme s protipravnim ravnanjem ali opustitvijo ovirati imetnika oziroma rejca pri izvajanju nemotene reje, če jo rejec izvaja v skladu s predpisi.

MKGP

Podpora čebelarским društvom za izvajanje pašnih redov

Čebelarska društva, ki imate potrjen pašni red, obveščamo, da je v Uredbi o izvajanju intervencij v sektorju čebelarских proizvodov iz strateškega načrta kmetijske politike 2023–2027 tudi tokrat podintervencija podpora čebelarским društvom za izvajanje pašnih redov, ki je namenjena podpori ČD za izvajanje pašnih redov ter zagotavljanje pogojev za dostop do čebeljih paš. Pogoji za dodelitev podpore so podobni kot prejšnje leto:

1. Čebelarsko društvo mora biti registrirano,
2. na dan oddaje vloge mora imeti potrjen pašni red v skladu s predpisom, ki ureja kataster čebelje paše, čebelarский pašni red in program napovedi medenja,

3. Ima na dan 30. junija v koledarskem letu oddaje vloge v registru čebelnjakov vpisanih vsaj deset stojišč,
4. izdaja potrdila za povračilo stroškov na čebelji panj, ki nastajajo pri razporejanju čebel na pašo za zasedeno stojišče.

Letošnja novost je, da mora ČD aprila pisno navesti razpoložljiva stojišča v tem letu in informacijo objaviti v strokovnem čebelarском glasilu. Pri tem mora društvo navesti podatke o številu razpoložljivih stojišč. Zaradi pozno sprejete uredbe boste društva težko to objavo izvedla, zato temu obvestilu prilagamo povezavo do podatkov, ki so objavljeni na spletni strani ČZS.

Vsa ČD, ki izpolnjujete pogoje in nameravate kandidirati na razpisu podpore čebelarским društvom za izvajanje pašnih redov, naprošamo, da sporočite potrebne informacije, ki so navedene zgoraj v odebeljenem tisku na e-naslov: ales.bozovicar@czs.si.

Podatke bomo objavili na spletni strani ČZS pod rubriko napoved medenja, seznam stojišč (<https://czs.si/content/stojisca>).

Aleš Bozovičar, ONS

Seznam stojišč

Predstavitev terenskega svetovalca: Franc Kobe

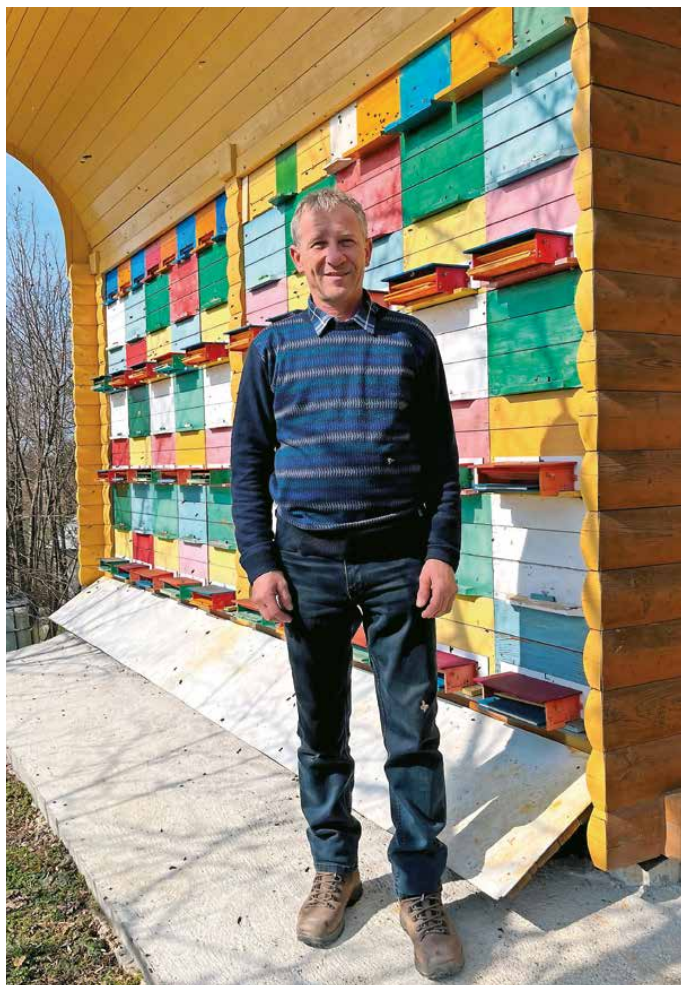

Foto: arhiv Franc Kobe

Sem Franc Kobe in prihajam iz vasi Dolž pod Gorjanci v Občini Novo mesto. Že kot fantič sem lovil čebele v majhne škatlice in jih nosil domov, kasneje, po končani osnovni šoli leta 1980, pa sem kupil svoje prve tri čebelje družine in od takrat dalje so čebele del mojega življenja.

Sem član Čebelarskega društva Novo mesto in od leta 2007 tudi njegov predsednik. Društvo je zelo dejavno na različnih področjih, lani pa smo odprli tudi krasen društveni čebelnjak.

Leta 2006 sem opravil NPK za čebelarja, leto kasneje pa tečaj za pregledovalca medu na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Temu je sledilo še izobraževanje za degustatorja medu.

Na Osnovni šoli Dolž sem mentor čebelarskega krožka, ki ga otroci z veseljem obiskujejo. Izvajam tudi tečaj za čebelarje začetnike, kjer poučujem praktično delo s čebelami v našem čebelnjaku.

Delo s čebelami mi je v veliko veselje in je velik del mojega življenja. Imam tri stacionarne čebelnjake, čebelarim pa tudi z drugimi panjskimi sistemi, in sicer AŽ 11 + 3, LR, kranjiči, slamnatimi koši ter drevesnimi debli oz. dupli. Sedaj imam 57 čebeljih družin, pri delu z njimi pa mi pomaga moja družina.

Sem v sistemu SMGO, z letošnjim letom pa začenjam ekološko čebelarjenje. Po poklicu sem mizar in imam svojo mizarско delavnico. Izdelujemo tudi čebelnjake po naročilu in pa panje z INOX izvedbo kovinskih delov in testnimi vložki za testiranje varoj.

Od samega začetka pa sem tudi terenski svetovalec in pokrivam devet občin, in sicer od Dolenjske pa vse do Zasavja. Kot terenski svetovalec pomagam čebelarjem pri raznih težavah ter ugotavljanju pravilne sorte medu. Predvsem sem v pomoč tudi čebelarjem začetnikom, ki sem jim mnogim tudi mentor. Veselim se vseh novih čebelarjev.

Naj medi!

Franc Kobe, terenski svetovalec JSSČ

Terensko svetovanje v aprilu

Narava se prebuja in začenjajo se izleti čebel iz panjev. Naloge čebelarja v tem času so razvoj čebel, priprave na paše in saditev medovitih rastlin.

Pri vseh odprtih vprašanjih v povezavi s čebelarstvom so na voljo čebelarjem terenski svetovalci v čebelarstvu, ki imajo obsežno znanje s področja čebelarstva. Svoje znanje prenašajo čebelarjem po terenu in so jim v pomoč v povezavi z odprtimi vprašanji.

Terenski svetovalci vam lahko pomagajo pri prepoznavanju težav v čebelarjenju in vam predlagajo rešitve. Skupaj boste pregledali čebelje družine in v primeru obarvanosti obročkov na zadkih čebel vam bodo svetovali tudi glede brezplačne menjave matice. Z nasveti in delom, ki ga bo terenski svetovalec opravil

na terenu pri vas, bo pripomogel k uspešni rešitvi vaših težav, s tem pa tudi uspešnejšemu razvoju čebeljih družin ter pridelavi kakovostnega medu in drugih čebeljih pridelkov.

Seznam terenskih svetovalcev v čebelarstvu je objavljen v vsaki reviji Slovenski čebelar in na spletni strani ČZS, kjer so predstavljene vse naloge dela terenskih svetovalcev.

Terenski svetovalci po terenu izvajajo tudi delavnice, ki so odlična priložnost za učenje novih veščin, izmenjavo izkušenj.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ
za zagotavljanje varne hrane

Strokovna razprava o pomenu sajenja avtohtonih medovitih rastlin

Čebelarstva zveza, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, in Biotehniški center Naklo organizirata strokovno razpravo za širšo javnost o pomenu sajenja avtohtonih medovitih rastlin, ki bo potekala v **torek, 25. aprila 2023, ob 9. uri na Biotehniškem centru v Naklem, Strahinj 99.**

Na posvetu bodo sodelovali:

- **Boštjan noč**, predsednik Čebelarstva zveze Slovenije, z uvodnim nagovorom.
- **Dr. Marijan Pogačnik**, direktor Biotehniškega centra Naklo in predsednik konzorcija Biotehniških šol Slovenije, s pozdravom udeležencev in predstavitev dneva odprtih vrat Biotehniškega centra.
- **Marija Kalan**, predstavnik Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalka specialistka za področje rastlinske pridelave, s predstavitev nove skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 in pomen ukrepov za prehrano čebel in ostalih opravevalcev v kmetijskem prostoru.
- **Mag. Miha Štular**, predstavnik Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalec specialist za področje ribogojstva in ljubiteljski čebelar, s predstavitev priporočenih tehnoloških ukrepov za izboljšanje prehranjenosti čebel in

drugih opravevalcev v kmetijskem okolju.

- **Aleš Bozovičar**, vodja Opazovalno-napovedovalne službe Čebelarstva zveze Slovenije, s predstavitev čebeljih paš v Sloveniji in vpliva podnebnih sprememb nanje.
- **Dr. Trajče Nikoloski**, avtor knjige Medovite rastline, s predstavitev medovitih rastlin, odpornih na podnebne spremembe, in vplivom tujerodnih invazivnih vrst na avtohtone medovite rastline.
- **Jerneja Rozman**, strokovna sodelavka v projektni pisarni BC Naklo, s predstavitev izobraževanja mladih v kmetijstvu in parka avtohtonih medovitih rastlin ter kako mlade spodbuditi k čebelarjenju. Predstavila bo tudi pomen prenosa znanja od starejših generacij na mlajše.

Razpravo bo vodil **doc. dr. Drago Papler**, vodja Medpodjetniškega izobraževalnega centra. Po končanem posvetu in razpravi pa bo sledil ogled parka medovitih rastlin Biotehniškega centra Naklo. Pridružite se nam in spoznajte pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin za čebele in druge opravevalce.

Mojca Pibernik,
svetovalka za ekonomiko čebelarstva, ČZS, JSSČ

Urniki usposabljanj v aprilu 2023

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Na spletno predavanje se lahko prijavite v spletnem obrazcu na povezavi pri posameznem predavanju. Ob vstopanju v MS Teams morate obvezno vpisati veljaven elektronski naslov ter ime in priimek (uradno) ter druge zahtevane podatke. Brez teh podatkov ne moremo zabeležiti udeležbe v sistem vodenja evidence o opravljenih usposabljanjih! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Sklep o minimalni udeležbi na predavanju

Komisija UO ČZS za izobraževanje je decembra 2022 sprejela sklep o minimalni udeležbi na posameznem predavanju. Organizator izobraževanja (čebelarstvo društvo, območna zveza) je ob potrditvi in uskladitvi predavanja dolžan z zbiranjem prijav vnaprej zagotoviti čim boljše udeležbo na predavanju izmed svojih članov, sosednjih društev itd. Minimalna udeležba mora znašati najmanj 15 oseb. Če minimalna udeležba ni zagotovljena, mora o tem vsaj tri dni pred predavanjem obvestiti predavatelja, sicer se bo organizatorju zaračunal potni strošek predavatelja.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
3. apr.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Medgeneracijski center Gaber, Cesta Notranjskega odreda 45, Stari trg pri Ložu	g. Žnidaršič 040/737 952
3. apr.	17.00	Možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev	Mojca Pibernik	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
3. apr.	18.00	Možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	Plemenilna postaja Kopsiče, Kamniška Bistrica	ga. Erzar 040/897 643
4. apr.	16.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
5. apr.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
11. apr.	17.00	Zdravstveno varstvo čebel	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
12. apr.	16.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu in označevanje	Aljaž Debelak	Sejna soba Kmetijske zadruge Šaleška dolina, Metleče 7, Šoštanj	g. Gavez 040/648 719
17. apr.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Mojca Pibernik	PGD Bovec, Rupa 15, Bovec	g. Kemper 041/781 266
17. apr.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Babič 041/825 680
17. apr.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Čebelarški dom ČD Zagorje (pri piceriji Čebelica), Valvazorjeva 2, Izlake	ga. Paš Juvan 040/164 945
17. apr.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev	Simon Golob	Medgeneracijski center Gaber, Cesta Notranjskega odreda 45, Stari trg pri Ložu	g. Žnidaršič 040/737 952
24. apr.	17.00	Možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	ČRICC, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Perčič 041/523 781
25. apr.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE	Aljaž Debelak	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
25. apr.	16.00	Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK	Simon Golob	spletno predavanje po MS Teams	https://forms.gle/ryEA3jbzuxh3vQtz9

Zapustili so nas

Janez Balanč
(1933–2022)

V začetku novembra 2022 smo se čebelarji, znanci in prijatelji poslovili od dolgoletnega člana Janjeza Balanča. Rodil se je v trdni kmečki družini v vasi Zg. Besnica pod Joštom. Čebelariti je začel v mladih letih, ko je pomagal očetu. Vsa leta njegovega čebelarjenja je čebelaril s 30–40 družinami. Za svoje delo je prejel priznanji Antona Janše II. in III. stopnje. Velik poudarek je dal izobraževanju in se redno udeleževal predavanj in posvetov. Pri njem je bila tudi knjižnica z literaturo o čebelarstvu. Svoje čebelarsko znanje je uspešno predal vnukinji Tadeji. Čebelarji besniškega društva smo mu hvaležni za vse, kar je storil za razvoj čebelarstva. Ohranili ga bomo v lepem spominu kot dobrega čebelarja in prijatelja.

ČD Besnica

Sandi Čopar
(1937–2022)

Sandi je stopil v čebelarske vrste leta 2011. Čebelaril je z 11 čebeljimi družinami v AŽ panjih. Bil je vzoren čebelar, njegov med je zadostoval za najbližje člane njegove

družine. Čebelarstvo je vzel z vso resnostjo. Opravil je tečaj za čebelarja začetnika in opravil nacionalno poklicno kvalifikacijo, kar mu je bilo v veliko pomoč pri čebelarjenju. Čebelarska zveza Savinjsko-Saleškega območja mu je podelila priznanje za njegov osebni jubilej 80 let in večletno čebelarjenje. Za deset let članstva v Čebelarski zvezi Slovenije in večletno čebelarjenje je prejel značko in priznanje zvestobe. Naj cvetje na njegovem grobu obiskujejo čebelice kranjske sivke!

Jožef Pipan
(1944–2022)

Čebelarji smo se 25. novembra na pokopališču pri Sveti Trojici v Kromberku pri Novi Gorici poslovili od svojega člana Jožeta. Za čebelarstvo se je navdušil še, ko je bil zaposlen. V Čebelarsko društvo Nova Gorica se je vključil po upokojitvi in od takrat bil ves čas aktiven član, bil je pripravljen, če mu je le čas dopuščal, pomagati pri raznih delih, ki jih je organiziralo društvo. Dokler mu je zdravje dopuščalo, se je udeleževal strokovnih ekskurzij, redno je bil prisoten pri predavanjih. Za zasluge je prejel priznanja Antona Janše in društvena priznanja. Jože, za vse, kar si storil za dobrobit čebelarstva, smo ti iskreno hvaležni, počivaj v miru.

ČD Nova Gorica

Emil Žagar
(1929–2022)

Miloš je znal s svojim humorjem in žametnim glasom, pa tudi znanjem razvedriti marsikatero zaskrbljeno lice. Bil je neumoren borec proti varoji, s prijateljem Karlom sta tudi drugim članom pomagala pri zdravljenju. Miloš, naj ti bo lahka slovenska gruda in ti šumi pesem čebel na večnih poljanah!

ČD Postojna

Ivan Grudnik
(1942–2022)

Zadnje dni oktobra, ko je svoje čebele že pripravil za zimo, nas je nenadoma zapustil čebelar Ivan Grudnik, član Čebelarske družine Ljubno ob Savinji. Ivan se je s čebelami srečal že v otroštvu, na kmetiji, kjer je bil rojen. Čebelarstvo je bila družinska tradicija, vendar je zaradi šolanja in službe odšel od doma. Čebelariti je začel po odhodu v pokoj in postal aktiven član naše čebelarske družine. Od Ivana Grudnika smo se poslovili na pokopališču v Radmirju. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Ljubno ob Savinji

Jože Praprotnik
(1934–2022)

V juliju smo se čebelarji ČD Tržič za vedno poslovili od čebelarskega kolega Jožeta Praprotnika. Svojo čebelarsko pot je začel leta 1965, bil je član upravnega odbora društva in dolgoletni poverjenik za območje Kovor. Kot izkušen čebelar je dobro sodeloval s čebelarji na svojem področju in bil mentor čebelarjem začetnikom. Za svoje delo je prejel priznanji Antona Janše III. in II. stopnje ter zlato značko za več kot 50 let članstva v društvu. Čebelarji smo mu hvaležni za njegov prispevek k društvu, ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Tržič

(1937–2022)

17. decembra 2022 smo se vojniški čebelarji poslovili od svojega čebelarja Franca Suholežnika iz Vojnika. Čebelariti je začel leta 1970 s šestimi družinami v AŽ-panjih. Za prizadevno čebelarsko delo je prejel odlikovanje Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Vojnik

Mali oglasi

PRODAM

Akakijev, cvetlični, lipov in ajdov med. Možna dostava na dom, 041/784 775.

Akakijev, cvetlični in gozdni med, prevozni zabojnik za 10 AŽ-panjev skupaj s čebelami, znamka KIPGO, 3 ali 4 nove nakladne AŽ-panje (Goriška), 041/881 830.

**Lipov, gozdni in hojev med v kozar-
cih ali rinfuzi** (Vuhred), 02/88 73 733.

400 kg kakovostnega cvetličnega medu v 30-kg živilskih posodah (Prekmurje), možna dostava, 041/784 298.

Lipov med v rinfuzi, 30 ali 40 kg v posodah (Primorska), 031/579 208.

Lipov mešani med, pribl. 300 kg, 051/336 768.

Gozdni med v vedrih po pribl. 30 kg na vedro (Kočevje), 031/345 731.

Vosek, cvetlični med, čebelarje družine na 10S in 9S AŽ, lahko tudi s tovarnjakom TAM 110, 030/882 295.

Zdrave čebelarje družine na AŽ-satih, 9 in 10S, ugodno, (Posavje) 051/341 321.

Deset čebelarjih družin na 9 in 10 AŽ-satih (okolica Ljubljane), 030/997 505.

Čebelarje družine z mladimi maticami na 10 AŽ-satih, druge na LR-satih ali panjih (Sevnica), 041/961 766.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, matice 2022 (Primorska), 041/299 192.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, lanske matice (Ljubljana), 031/587 523.

Čebelarje družine v nakladnih panjih, lahko ostanejo v Goriških brdih na akacijevi paši, 041/704 233.

30 čebelarjih družin na 7 in 10S, nove matice (okolica Žužemberka), 040/291 102.

Deset čebelarjih družin na AŽ-satih, lahko tudi z dobro ohranjenimi panji, izdelava Krže, 040/670 456.

Čebelarje družine na AŽ-satju (Ljubljana), 041/960 679.

Čebelarje družine na 7 in 9 satih (okolica Radovljice), 041/744 348.

Čebelarje družine na 5, 9 in 10 AŽ-satih (okolica Kranja), 041/723 001.

Deset čebelarjih družin na 7 AŽ-satih, 041/787 698.

Čebelarje družine na 9 AŽ-satih, mlado satje, matice 2022 (okolica Kranja), 040/563 247.

Čebelarje družine na LR 2/3 satih, lahko skupaj z novimi panji, matice 2022, mlado satje (okolica Laškega in Sevnica), 041/313 396.

Zdrave in močne čebelarje družine na AŽ-9-satju, možna dostava, 041/545 009.

Zdrave in močne čebelarje družine na AŽ-satih z maticami 2022, družine so na 5 in 7 satih, 041/432 037.

Čebelarje družine na 7 in 10 AŽ-satih (okolica Kranja), 031/694 913.

Čebelarje družine na AŽ-satih z lanko matico (vzreja Nakrst in Andrejč) (okolica Murske Sobote), 2,5 km od izvoza z avtoceste, 031/662 063.

Čebelarje družine na LR-satih, 070/130 351.

Čebelarje družine na 7 in 9 AŽ-satih (Spodnja Idrija), 031/573 984.

Čebelarje družine na standardnih LR-satih, matice so lanske in označene, 041/884 286.

Več čebelarjih družin na 10 AŽ-satih, matice večinoma 2022, mlado satje (okolica Vrhnike), pribl. 70 % iz zadnje sezone, 031/880 356.

5 čebelarjih družin na AŽ-satih (okolica Domžal), 041/820 756.

Čebelarje družine na AŽ-satju (Ljubljana), 041/960 679.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih (okolica Ljubljane), 041/263 918.

Čebelarje družine na AŽ-satih ali ometence in rabljene AŽ nakladne panje GJ s čebelami ali brez (okolica Ljubljane), 041/759 100.

Čebelarje družine na AŽ-satih in akacijev, lipov ter cvetlični med (okolica Novega mesta), 041/703 051.

Čebelarje družine z lanskimi maticami na AŽ-satih (okolica Ivančne Gorice), 040/857 003.

Čebelarje družine na 10 LR-satih 1/1, lanske matice (Notranjska), 031/375 896.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, 031/364 636.

Čebelarje družine na 7 in 10S (Dolenjska), 041/487 882.

Deset čebelarjih družin na AŽ-satih, lahko z dobro ohranjenimi 10S AŽ-panji izdelave Krže, 040/670 456.

Čebelarje družine na 10 AŽ-satih (okolica Postojne), 05/757 21 83 ali 041/567 682.

Čebelarje družine na 10S (okolica Maribora), 030/925 914.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih (okolica Cirkna), 030/232 003.

Čebelarje družine na 6 in 7S, z lanskimi maticami (okolica Domžal), 041/244 590.

Čebelarje družine na 10 AŽ-satih in 10 LR standardnih satih (okolica Ptuj), 031/584 495.

Čebelarje družine na 5 in 10 AŽ-satih (okolica Tolmina), 041/876 838.

Čebelarje družine na LR standardnih okvirjih (Črnomelj), 041/722 875.

Čebelarje družine na 9S, lanske matice, 040/708 777.

Čebelarje družine na 10 AŽ-satih (Slovenske Konjice), 041/756 810.

Čebelarje družine na novih AŽ-satih in novih okvirjih (okolica Kočevja), 041/764 805.

Čebelarje družine na 10 satih AŽ in 2/3 LR (okolica Kočevja), 031/476 605.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih, matice 2022 (okolica Ljubljane), 031/361 222.

Čebelarje družine na 7 AŽ-satih (Novo mesto), 031/796 931.

Čebelarje družine na 10 LR-satih (Sela pri Dobovi), 040/619 679.

Čebelarje družine na 1/1 LR satih ter na AŽ-satih, lanske matice, 041/974 232.

Čebelarje družine na 6 in 7S, z lanskimi maticami (okolica Domžal), 041 244 590.

Čebelarje družine na 1/1 LR-satih z lanskimi maticami (Celje), 031/311 750.

Štiri čebelarje družine na 7 AŽ-satih, lanske matice (Godovič), 031/619 189.

Čebelarje družine na osmih AŽ-satih in tovarnjak TAM 5000 za prevoz 60 AŽ-panjev, 041/214 980.

Čebelarje družine na 5, 7 in 10 AŽ-satih in zabojnika z 10 ali 12 panji ter traktorsko prikolico s 54 naseljenimi AŽ-panji, 041/772 857.

Večje število zdravih čebelarjih družin na 7 AŽ-satih z označenimi maticami, 041/344 503.

Čebelarje družine na 7 ali 10 AŽ-satih in nove 10S AŽ-panje z visoko podnico (okolica Kranja), 031/694 913.

BeeConn

Nov produkt v družini BeeConn.
Vstopna tehnika za daljinsko spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku.

- Spremljanje 1 družine z 1 tehniko
- Napajanje iz priloženega solarnega sistema
- Obveščanje preko SMS sporočil
- Merjenje teže, temperature in vlage do 3x na dan

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

NOVO! **BEECONN LITE**

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA**

Sončni topilnik **Ometalnik**

Osmukalnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, mlado satje, matice 2022 (okolica Kranja ali Kozine), 041/386 697.

Čebelje družine na AŽ-satih, varoje zatirane izključno z ekološkimi zdravili (Dol pri Ljubljani), 040/470 897.

Čebelje družine na 3, 5, 7 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez (Primorska), 051/470 907.

Čebelje družine na 9S, 040/708 777.

Čebelje družine na 5 ali več AŽ-satih, 051/390 898.

Čebelje družine na AŽ-, LR-, DB- in srednjih Kirarjevih panjih (Gornji Grad), 031/470 492.

Pet čebeljih družin na 7 AŽ-satih (okolica Rogaške Slatine), 051/303 362.

Čebelje družine (okolica Ljubljane), 041/500 100.

Nekaj rojev ali narejencev na LR-satju, v maju ali juniju, 031/563 002.

Več čebeljih družin na 5 do 10 AŽ-satih (Slovenj Gradec), 040/555 992.

Čebelje družine na LR-satih 1/1 na 5 ali 7 satih (okolica Ljubljane), 041/682 020.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, 040/412 793.

Štiri 10S čebelje družine, lahko s panji, 041/241 788.

Čebelnjak, 73 AŽ-panjev 11S, z družinami v odličnem stanju, in tovornjak Mercedes ATEGO 13/17, letnik 2000, v brezhibnem stanju, 041/349 317.

Čebelnjak z 21 panji in parcelo (40 arov) (Prekmurje), 031/319 003.

Lipove AŽ-satnike, šestkrat vrtane, lahko tudi zažičene in s satnico, 031/753 345.

Štirideset rabljenih 10S AŽ-panjev (Goriška), 030/604 043.

Panje iz litega stiropora za DB- in AŽ-sate, barvane z akrilno barvo, skupaj s pitalniki 041/752 383.

Nove AŽ-panje 5, 6, 7 in 10S, tudi trietažne, ter ometalnik, 031/501 801 (po 18. uri).

Mobilni čebelnjak (avtomobilska prikolica) z 8 AŽ-panji in čebelami, 040/764 765.

4S INOX ročno točilo, rabljeno, a dobro ohranjeno, 041/949 005.

Ročno 4S INOX točilo, rabljeno samo eno sezono, 041/377 919.

2 kosa 4S električnih točil, akumulacijski ometalnik, rabljene 9S AŽ-panje, 041/699 146.

Negovano in kompletno čebelarstvo obleko št. 52, nošeno zgolj nekaj ur, 041/229 110.

Podarim stare izvide revije Slovenski čebelar, od leta 1953 dalje, 041/279 511.

KUPIM

Čebelje družine za AŽ-panj, matice morajo biti letnik 2022 (okolica Ptuja ali Cirkulan), 051/694 666.

Čisti čebelji vosek, 031/753 345.

Pet rabljenih 10S AŽ-panjev in topilnik voska za 2S, istočasno, 041/698 103.

Razpisi za stojišča

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si>. Telefonski odzivnik: 01/729 61 20. Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarstvu in programom napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Predlogo elektronske vloge lahko dobite na spletni strani ČZS: www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vloge	Naslov za oddajo elektronske ali fizične vloge	Informacije
ČD Nova Gorica	robinija	15. april 2023	cebelarsko.drustvong@gmail.com	Mitja Bavdaž 041/975 393
ČD Šempeter	robinija	10. april 2023	Danilo Konič, Kemperšče 18a, 5290 Šempeter pri Gorici	Danilo Konič 051/683 717
ČD Moravske Toplice	robinija	15. april 2023	ČD Moravske Toplice, Ivanci 37, 9222 Bogojina	041/565 123 ali 041/530 688
ČD Nova Gorica	gozdna	15. maj 2023	cebelarsko.drustvong@gmail.com	Mitja Bavdaž 041/975 393
ČD Kanal - Brda	robinija	15. april 2023	info@cd-kanalbrda.si	www.cd-kanalbrda.si

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Priljučna ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

APIS MED

izdelava kakovostnih satnic
pošiljanje po pošti
čebelarstva oprema

TRGOVINA

Opekarska cesta 16,
1360 Vrhnika

PONEDELJEK - PETEK
9.00 - 12.00
14.00 - 16.00

V mesecih april, maj in junij
ob sobotah odprto 9.00 - 12.00

www.apis-med.si
info@apis-med.si
01 755 12 82

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE

Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.crlcg.si

cebelarski.center@gmail.com

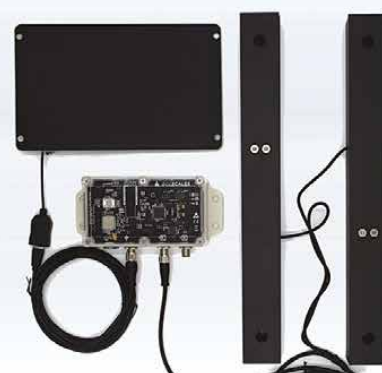
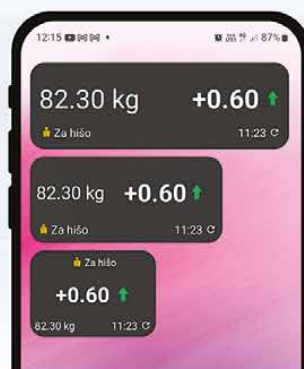
Čebelarska tehtnica

499 EUR za eno družino

599 EUR za dve družini

www.BeeScales.io

031 536 229

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.

Zavrta 41, 1234 Mengeš

Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

apikunst.si

jm-kunstelj@amis.net

Čebelarski jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice...

Čebelarska točila, motorji (80 in 110W), ročni pogoni

Posode za med, ventilacijske obleke, gumijaste rokavice, kapa z lupo...

UGODNE CENE!

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
**VAM PODARIMO
PRAŠILČEK**

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo va med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniku nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odiaji z vonjem propolisa.

Medikoel

IZDELAVA ČEBELNJAKOV PO MERI

MIRKO PRAŠNIKAR
TEL. ŠT: 030 410 680

**Pri nas dobite preverjeno in cenovno
ugodno opremo!**

EVRO API ČEBELARSTVO

Stik: 070 758 752

www.evroapi.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

**Izdelava prevoznih
čebelnjakov**

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Predelava čebeljega voska in čebelarski pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch T +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com W www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali
starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice.
Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej.
AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarskih
pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel: +386(0)2-331-80-10

Nov delovni čas:

Ponedeljek, sredo, petek, 8.30-17.00
četrtek 8.30 - 14.30
sobota: 8.00 - 12.00
Torek, nedelje in prazniki zaprto.

GSM: +386(0)51-348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje
Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

**Čebelarska oprema in drobni
pribor - satne osnove
pogače za čebele - literatura**

Naročeno blago vam lahko pošljemo s
paketno pošto, pri večji količini pa po
želji dostavimo na dom!

**Steklena in kartonska embalaža
Čebelji pridelki in darila**

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,

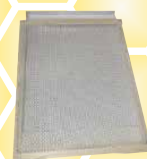
PRIDOBILNE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.

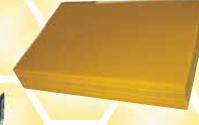
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

PLASTIČNA OBEŠALA

OJAČANA RAZSTOJŠČA,
RAZSTOJŠČA 11 + 3,
JAHČI ZA SATNIKE

KOZICA ZA SATNIKE

SATNICE

Api-Bioxal

886 mg/g prah za uporabo v panju
Samozavest odobrenega tretiranja

- KONTROLIRANA RAVEN HFM-ja IN TEŽKIH KOVIN
- ZAGOTOVLJENA KAKOVOST:
za čebele, čebelje izdelke in potrošnika
- OPTIMALNA KONCENTRACIJA:
za maksimalno učinkovitost (> 96 %) in odlično toleranco
- OBDOBJE TRETIRANJA:
ZIMA (malo ali nič zaroda)
POMLAD (rojenje)
POLETJE (blokirano leženje jajčec)

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebelo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozi, varna in z odlično toleranco.

Chemicals Laif

Priprava februar 2023

(10-20 panjev)

(100-200 panjev)

UPORABNO
12 MESECEV
PO ODPRTJU
(na sobni temperaturi)

EDINI ŽE
PRIPRAVLJEN
ZA UPORABO

BREZ
SLADKORJA:
BREZ RIZIKA
HMF

ApiBioxal je zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

080 13 15

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

KIPGO
ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

-PANJI
-OPREMA ZA
PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI
-OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU
-OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU
-EMBALAŽA

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ
PANJEV

IZDELUJEMO:

-PRAŠILČKE: 3S,

4S, 5S, 7S

-PANJE AŽ: 9S, 10S,

po naročilu 11S, 12S

-PANJE AŽ 3E 9S,

10S, po naročilu 11S

-PANJI AŽ KOZINC

11+3

Čebelarjem z

veljavno člansko

izkaznico priznamo 5 %

popusta pri gotovinskem

nakupu nad 100 EUR v

naših prodajalnah.

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA

10 KG

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA

AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV.

PRAHU

POGAČE

HoneyBeePro

Standard in

HoneyBeePro

Protein

NAROČENO

POŠLJEMO

TUDI PO

POŠTI

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:

FRUKTOZA 42%

DEKSTROZA 51,5%

MALTOZA 2,5%

TRIOZA 2%

SLADKOR 2%

VENTILACIJSKI

KOMBINEZONI IN

JOPIČI

-zračni

-narejeni so iz treh slojev

tkanine in predstavlja

zato popolno zaščito

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

**TRAFO ZA UTAPLJANJE
SATNIC 3 STOPNJE
(profesionalni)**

Cena: **89,00 EUR**

NOVO!

PVC SATNICA AŽ
- dolga življenjska doba
- pred uporabo satnico
povoskajte
- potrebujete zarezo na
obeh robovih satnika

Akcijska cena: **2,16 EUR**
(2,40-EUR)

NOVO!

**VENTILIRANA OBLEKA IN
JOPIČ S KLOBUKOM**

Akcijska cena obleka: **58,00 EUR** (62,90-EUR)
Akcijska cena jopič: **43,20 EUR** (47,00-EUR)

V PONUDBI VSE VRSTE
SATNIC, TUDI EKOLOŠKE IN
SATNICE BREZ OSTANKOV –
S CERTIFIKATOM AT-BIO

PITALNIK ANEL LR 4L + 3L, DELJEN, PVC
Akcijska cena: **8,80 EUR** (9,80-EUR)

**TEHTNICA ČEBELARSKA 200 KG
SMS/ GPRS**
od **468,00 EUR**

SMUKALNIK CVETNEGA PRAHU PVC
Primeren za AŽ in LR panje
Akcijska cena: **11,25 EUR**
(12,50-EUR)

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.04.2022 do 30.04.2023 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

5 % popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarstvo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00